

KURIER Wileński

CZWARTEK, 19 SIERPNI 1993 R.
Nr 159 (12183)

ZAKOŃCZYŁA SIĘ II RUNDA NEGOCJACJI LITOWSKO-POLSKICH

Krok do przodu

W środę zakończyła się druga runda negocjacji między delegacjami ministrów spraw zagranicznych Litwy i Polski, podczas których omawiany był projekt traktatu między Rzeczypospolitą Polską i Republiką Litewską, o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy. Na przeprowadzonym po zakończeniu negocjacji wiceminister spraw zagranicznych Litwy Vladisław Domarkas powiedział, że rozmowy były bardzo intensywne i że nadal szuka się takich elementów, które odpowiadałyby obom stronom.

— O agencji generala Żelgowskiego podczas negocjacji nie było mowy i takich określeń, jak „agresja” i podobnych w umowie na pewno nie będzie. Nie mówiliśmy podczas spotkań również o projekcie współ-

nej deklaracji obu rządów — powiedział V. Domarkas.

Wiceminister spraw zagranicznych RP Iwo Byczewski zgodził się ze swoim litewskim kolegą, że rozmowy były bardzo wyważone, ale i bardzo owocne.

— Z 26 artykułów traktatu uzgodniliśmy 20, 3 artykuły wymagają pewnego sprecyzowania. Jeszcze na temat 3 artykułów dyskutowaliśmy, tylko nie doszliśmy do ostatecznego porozumienia. Zgodziliśmy się co do tytułu traktatu, natomiast nie omawialiśmy spraw dotyczących historycznych faktów — powiedział Iwo Byczewski.

Tego samego dnia delegacja polska odjechała do kraju. Następną rundą negocjacji litewsko-polskich przewidyuje się w końcu bieżącego miesiąca.

Robert MICKIEWICZ

Przywrócić prawdę historyczną

18 sierpnia prezydent Algirdas Brazauskas przyjął zięcia byłego ministra spraw wewnętrznych Republiki Litewskiej Kazysa Skučasa — Albertasa Sūksisa i bratanka Ramutę Skučaitę.

Przedstawili mu wręczono pismo, w którym się prosiło o pomoc w rehabilitowaniu byłego ministra spraw wewnętrznych Litwy ministra Kazysa Skučasa. Na ultimatum 10. sierpnia został zwolniony ze stanowiska ministra spraw wewnętrznych 15 czerwca 1941 r. Skučasa więziono w kowieńskim więzieniu, gdzie ciężkich robót wykonywał w gestii organizacji bezpieczeństwa ZSRR. W 1945 r. został przewieziony na Syberię do Moskwy, gdzie w 1947 r. został skazany na 10 lat więzienia, o której wykonał wyrok na danym.

W tym miejscu precedensu nadanego międzyrodzinnego prawnego podważenia godności i honoru państwa litewskiego.

oficera i dyplomaty wojskowego, mówi się w przedłożonym piśmie.

Podczas spotkania zaznaczono, że ujęcie, wydanie wyroku na K. Skučasa jest oceniane jako realizacja bolszewickiej polityki rządu ZSRR w okupowanych państwach.

Prezydent obiecał dogłębne zbadanie sprawy. Sprawiedliwość historyczną ma być przywrócona, powiedział on.

(ELTA)

LIDER ZGODY NARODOWEJ ZŁOŻYŁ OSWIADCZENIE

Na briefingu 18 sierpnia w Sejmie rozpowszechniono oświadczenie lidera Zgody Narodowej i opozycji sejmowej Vytautasa Landsbergisa w sprawie wycofania z Litwy wojsk rosyjskich. Sygnał z Ministerstwa Obrony Rosji w sprawie zamiaru

nieprzebrzegania porozumienia i wstrzymania wycofania wojsk z Litwy zbiegł się z informacją o znacznych ustępstwach Litwy w sprawie tranzytu do obwodu królewieckiego (kaliningradzkiego). Jeżeli wstrzymanie wycofania jest bezpośrednią arogancją

odpowiedzią na gest dobrej woli ze strony Litwy co do tranzytu, to, jak się wydaje, politykom rosyjskim zaczyna brakować analogicznej dobrej woli. Jeżeli się to tylko nieskoordynowanie działań w Moskwie i Królewcu, to powinno ono być naprawione przedtem, zanim Litwa podejmie środki odwetowe, głosi oświadczenie.

(ELTA)

Wstrzymuje się wycofanie wojsk rosyjskich

Niespełna 2 tygodnie przed przewidzianym terminem wycofania wojsk Rosji z Litwy, ich wycofanie się wstrzymuje. Poinformował o tym 18 sierpnia w Sejmie na konferencji prasowej minister obrony kraju Republiki Litewskiej Audrius Butkevicius.

Wczoraj Ministerstwo Obrony Kraju Republiki Litewskiej otrzymało nieoficjalną informację, że Sztab Generalny Ministerstwa Obrony Rosji przekazał stacjonującym na Litwie jednostkom wojskowym stosowną dyktando. Stwierdza się w niej, że wycofanie wojska Rosji wstrzymuje się rzekomo dlatego, że Litwa podczas negocjacji nie zajęła w stosunku do Rosji właściwego stanowiska. Informację tę w rozmowie telefonicznej z ministrem obrony kraju potwierdził dowódca Sztabu Generalnego Ministerstwa Obrony Federacji Rosyjskiej generał-pułkownik Kolesnikow i pełnomocnik Rosji ds. wycofania wojska generał-pułkownik Majorow.

O zaistniałej sytuacji, środkach stosowanych przez Rosję minister obrony kraju natchemniast poinformował prezydenta Republiki Litewskiej, także organistwice międzynarodowe, przedstawicieli licznych państw na Litwie, przedstawicieli Litwy za granicą. Według danych minionej nocy, obecnie na Litwie stacjonuje ponad 2500 rosyjskich oficerów, podoficerów i żołnierzy. Praktycznie nie ma ani jednej całkowicie skompletowanej spośród 40 jeszcze nie wycofanych jednostek wojskowych. Większą część mienia wojskowego Rosji i ciężkiego uzbroje-

nia wycofano. W Wilnie pozostało 120, w Kownie — 300, Kłajpedzie — 1500, Szawlach — 50, Poniewieżu — 10, Gaizūnai — 300 wojskowych rosyjskich. A. Butkevicius jest przekonany, że wycofanie wojska Rosji można zakończyć „szybko i efektywnie”.

Wstrzymanie wycofania wojsk to wyraźny polityczny krok Rosji, uważa minister obrony kraju. W ten sposób Rosja łamie rezolucje ONZ, Rady WE i innych organizacji międzynarodowych, a także na ich podstawie podpisany między Litwą i Rosją harmonogram wycofania z Litwy wojsk rosyjskich, powiedział.

Minister Obrony Kraju uważa, że tą decyzją Rosja zamierza podczas negocjacji omawiać cały zespół kwestii politycznych i gospodarczych, natomiast stanowisko Litwy — to omawiać wyłącznie kwestię wycofania wojska Rosji.

Dowódca sztabu pułkownik Stasys Knezys skomentował, że, jak się udało wyjaśnić w sztabie generalnym ministerstwa obrony Rosji, wycofanie mienia wojskowego, amunicji, z wyjątkiem techniki wojskowej i samochodów, kontynuuje się. Rosja normalnie udziela platform kolejowych, przeznaczonych dla przewożenia ładunków wojskowych. Działają komisje przekazania obiektów wojskowych, jednak aktów przekazania nie podpisuje się.

Pułkownik S. Knezys zwrócił uwagę dziennikarzy na to, że nasiliło się opuszczanie Litwy przez rodziny wojskowych rosyjskich.

(ELTA)

ZE ŚWIATA

NOWINY WIADOMOŚCI

ARMENIA — AZERBEJDŻAN: 7 OFIAR ŚMIERTELNYCH AZERSKIEGO NALOTU

Dwa azerskie samoloty SU-25 zbombardowały w środę Kafań, położoną na południu Armenii. Siedem osób zginęło a 30 zostało rannych — poinformował minister obrony Armenii.

KAMBODŻA: SIŁY

RZĄDOWE ATAKUJĄ BAZĘ CZERWONYCH KHMERÓW

Oddziały nowej zjednoczonej armii kambodżańskiej zaatakowały jedną z głównych baz frakcji Czerwonych Khmerów na północnym zachodzie kraju.

W środę rano armia przystąpiła do ofensywy, której celem ma być opanowanie czerwono-khmerskiej bazy w Phum Chhat. Po kilku godzinach walk — jak powiedział rzecznik ONZ — część miasta znalazła się pod kontrolą sił rządowych.

JAPONIA: CHŁODNA REAKCJA TOKIO NA WYPÓWIEDZ CZERNOMORYDINA

Japonia chłodno zareagowała na wtorkową wypowiedź premiera Rosji Wiktora Czernomyrdina, iż między Tokio a Moskwą nie istnieje żaden spór terytorialny.

Rząd japoński — jak twierdzą źródła tokijskie — w środę ma zażądać „wyjaśnienia” słów rosyjskiego premiera.

Czernomyrdin we wtorek złożył wizytę na jednej z czterech wysp Południowych Kuryli, do których Japonia wysuwa roszczenia.

L. BALCEROWICZ NIE BĘDZIE KANDYDOWAŁ NA STANOWISKO PRZESIA EUROPEJSKIEGO BANKU ODBUDOWY I ROZWOJU

Taką decyzję podjęli wspólnie prezes Narodowego Banku Polskiego Hanna Gronkiewicz-Waltz oraz Leszek Balcercowicz. Pozostał tylko jeden kandydat z krajów EWG na stanowisko prezesa EBOR. Jest nim Gubernator Banku Francji Jacques de Larosiere.

KOREA PŁN: PHENIAN O MANEWRACH WOJSKOWYCH W KOREI PŁD.

Korea Północna w środę ostrzegła Seul, iż „zdecydowanie zareaguje” na jakkolwiek oznakę wznowienia amerykańsko-południowokoreańskich manewrów wojskowych.

W oświadczeniu ministerstwa spraw zagranicznych Korei Północnej, przypomniano, iż Stany Zjednoczone zobowiązały się poinformować Phenian w razie decyzji o wznowieniu dorocznych manewrów sił USA i Korei Płd., przeprowadzanych pod kryptonimem „Team Spirit”. Jeżeli taka decyzja nie zostanie podjęta — ostrzegła północnokoreańskie ministerstwo — Seul nie powinien tworzyć sztucznych przeszkód, blokujących zainicjowane niedawno kontakty między Phenianem a Waszyngtonem.

Rok obficie darzy plonem

Wieloletni zrywanki spółki rolniczej „Przywilecia” w rejonie sołectwa obecnie jest na łanach kłosa. Nie bacząc na deszczowe pogodę, mechanizatory i traktory wywożą wiele starych kułaków dołki plon. Przeciętne z plonem w tym roku. Spółkownicy nie chcą na wystarczy zbożem, lecz i na sprzedaż

— Starannie przygotowaliśmy się do żniw — opowiedzieli nam kombajnista Jan Kinko i jego pomocnik Stanisław Ozorowski. — Wszystko uczynimy, co od nas zależy. Niech tylko nasi kierownicy zatroszczą się o to, by jak najlepiej zachować i rozprzedać się wyhodowanym plonem.

W. KARTAL

NA ZDJĘCIU A. Tumenasa: żniwa na polach spółki „Przywilecia”.

Z Polski

SONDAŻ

W sondażu, przeprowadzonym między 9 a 13 sierpnia przez Ludowy Ośrodek Badań Opinii Publicznej, 59 proc. ankietowanych zgodziło się na udział w wyborach. 19 proc. respondentów z tej grupy stwierdziło, iż będzie głosować na SLD, 17 proc. na PSL, 11 proc. na UD, po 7 proc. na Unię Pracy i KPN oraz 6 proc. na „Samoobronę”.

WIEKISZE WYMAGANIA PRACODAWCÓW NIŻ MOŻLIWOŚCI ABSOLWENTÓW

Tegorocznii absolwenci szkół wyższych mają problemy z uzyskaniem pracy — Rejonowe Biura Pracy nie dysponują dla nich ofertami, જે-że-ż takie się zdarzają, są obwarowane wieloma warunkami.

W większości województw w Polsce liczba zarejestrowanych bezrobotnych tegorocznych absolwentów szkół wyższych waha się od 200 do 300 osób. W samych Katowicach zarejestrowano 510 tegorocznych magistrów poszukujących zatrudnienia.

Największy popyt jest na nauczycieli przedmiotów hu-

manistycznych i zawodowych, ekonomistów, inżynierów, specjalistów marketingu, handlowców. Mniej szanse na uzyskanie zatrudnienia mają prawnicy, zaś najmniej ofert pracy dla absolwentów szkół artystycznych.

„MONITOR” Z 1766 R. POD AUKCYJNYMI MŁOTEK

Ośmiem numerów „Monitora na Rok Pański 1766”, popularnego periodyku polskiego, ukazującego się w latach 1765—1785, pójdzie „pod młotek” na najbliższej aukcji książek organizowanej 11 września przez Dom Aukcyjny „AS” w Warszawie. Ogółem na licytacji wystawionych zostanie przeszło 600 rzadkich i poszukiwanych starodruków, książek, rękopisów, czasopism, nut i spiewników, przewodników turystycznych i map.

W SĄDZIE

Akt oskarżenia przeciwko Piotrowi M., w mieszkaniu którego w maju br. podczas zabawy bronią 12-letni Paweł postrelał śmiertelnie swoją 7-letnią siostrę Alicję, trafił do Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze. Właściciel mieszkania oskarżony jest o nielegalne posiadanie broni palnej i nieumyślne spowodowanie śmierci dziecka.

Zewsząd

GENERAŁ POWELL WYDA PAMIĘTNIKI

Sześć sztabów połączonych armii USA, generał Colin Powell, który z końcem września br. przechodzi na emeryturę, opublikuje w 1995 roku swe pamiętniki. Wspomnienia jego będą poświęcone dzieciństwu w nowojorskiej dzielnicy Bronx oraz karierze wojskowej. Generał Powell jest pierwszym czarnoskórym Amerykaninem, który osiągnął tak wysokie stanowisko w armii amerykańskiej.

MICHAEL JACKSON WYSTĄPI W RPA?

Jak poinformował dziennik „Johannesburg Star” gwiazda amerykańskiej estrady piosenkarz Michael Jackson ma wystąpić z końcem września br. w Republice Południowej Afryki. Byłby to pierwszy występ artysty tej rangi w RPA po odwołaniu ogłoszonego wobec niej przez ONZ bojkotu w odpowiedzi na reformy prezydenta de Klerka zakładające zniesienie polityki segregacji rasowej.

KRADZIEŻ WINA Z ETON

Około 1.200 butelek wina o wartości 15 tys. funtów (22,5 tys. dolarów) ukradziono w poniedziałek wieczorem z piwnic jednej z najbardziej ekskluzywnych szkół angielskich Eton College w rejonie Londynu — podał władze szkoły.

Zniknęły butelki z portweinem z r. 1966, Bordeaux, z 1982 i dziesięcioletnim Sauternes. Złodzieje pozostawili na miejscu warte od 150 do 300 dolarów butelki najlepszych roczników, co, jak powiedział jeden z profesorów szkoły, świadczy o tym, że nie byli konserwami.

Fenomen prezydenta Ilumżynowa

Kalmucja jest jednym z najbardziej miłych w Rosji — uważa 31-letni milioner Kirsan Ilumżynow, który w kwietniu tego roku został niespodziewanie wybrany prezydentem tej republiki.

„Świat usłyszał już o siedmiu azjatyckich smokach, a pewnego dnia zacznie mówić o Kalmucji — europejskim tygrysie. Stworzymy kieszonkowy kapitalizm, by pokazać Rosji drogę” — powiedział Ilumżynow z okazji 100 dni pełnienia urzędu prezydenta.

Ilumżynow chce przemienić swe pasterskie państwo położone na stepach południowej Rosji w drugi Cypr, Liechtenstein lub Luksemburg. Mają być stworzone świetne warunki dla zachodnich inwestycji, co z kolei ma szybko podnieść poziom

Okno na świat

Z DONIESIEN PAPA

Watykan

PAPIEŻ OSTRZEŻA ZACHÓD

Zdaniem czołowego publicysty paryskiego dziennika „Le Monde” Henri Tinca, uważanego za najlepszego z francuskich specjalistów z zakresu problematyki Kościoła, tylko niewielu współczesnych polityków i mężów stanu może pościć się tak dużą obecnością na wielkiej międzynarodowej scenie jak Jan Paweł II. Za dwa miesiące, 16 października, minie piętnaście lat od chwili, gdy został wybrany na Tron Piotrowy. Od tego czasu już 60 razy udawał się w podróże poza granice Włoch, by być do wszystkich niemal zakątków świata nauki

Kościola. Komentator „Le Monde” zwraca uwagę, że dotychczasowy pontyfikat „starego papieża” — jak on sam siebie nazywa — można podzielić na dwie części. W pierwszej, od 1978 roku do końca lat osiemdziesiątych, Ojciec Święty wskazywał krajom uciśnianym, przede wszystkim zaś państwom zniewolonym przez komunizm, drogi ku wolności. Kiedy komunizm już runął, Jan Paweł II skoncentrował się na przestrzeganiu przed ekscesami wolności, przed nadmierną swobodą, która prowadzi do upad-

ku moralnego człowieka. Taki właśnie charakter m.in. oślnia czterdziestu latów do Denver w ramach Opatrogo Światowego Dnia Miłobądź.

Papież podkreśla — jak Henri Tinca — że obalenia komunizmu wcale nie oznaczają zwycięstwa. W tym systemie bowiem, bogaci się jeszcze zasobniejsi, biedni — jeszcze ubożsi. Papież przestrzega też przed moralną rozmożdżoną Zachodu, do której może doprowadzić swoboda seksualna, powszechne stosowanie aborcji, coraz częstsze przypadki eutanazji, przemoc i terroryzm, ucieczka ku narkotekom, wreszcie stosowanie jako środka rozwiązywania politycznych problemów.

Takiego ostrzeżenia podjął sem Zachodu dopatruje się komentator „Le Monde” w encyklice papieskiej „Centesimus annus”, ogłoszonej w 1979 roku. Jesienią br. powina być ogłoszona nowa encyklika św. Pawła II. Będzie miała tytuł „Splendor veritatis” i będzie poświęcona prawdziwym wartościom moralnym — tak jak to miało miejsce to Stolica Apostołów.

Bośnia

W WALKACH W MOSTARZE ZGINĘŁY 33 OSOBY

We wtorek doszło do zaciekłych walk między Muzulmanami i Chorwatami wokół Mostaru i w samym mieście, w którym zginęło 33 żołnierzy. Tysiącom muzułmańskich uchodźców w tym rejonie brakuje żywności i wody do picia.

W walkach wokół Mostaru przewagę mają Chorwaci, którzy

chcą, aby miasto to stało się liczą państwa chorwackiego w Bośni. Oskarża się ich o śmierć tysięcy Muzulmanów — najwięcej przetrzymywanych w niewoli 2.200 spośród nich prowizorycznie więzieniach Chorwaci blokują od dwóch miesięcy konwoje ONZ z pomocą manitarną dla Muzulmanów Mostaru.

Nowiny z WNP

W CZWARTEK SPOTKANIE JELCYN—KRAWCZUK—SZUSZKIEWICZ?

Prezydenci Rosji, Ukrainy i Białorusi: Borys Jelcyn, Leonid Krawczuk i Stanisław Szuszkiewicz spotkają się być może w czwartek w Moskwie — podała agencja Interfax, powołując się na dobrze poinformowane źródła.

Podczas zaplanowanego oficjalnie na czwartek spotkania Jelcyna i Szuszkiewicza będzie omawiana kwestia, czy zwołać na wczesniej przedterminowy zjazd przywódców Wspólnoty Niepodległych Państw.

PREMIER MA 3 DNI NA „PRZYWRÓCENIE PORZĄDKU”

Parlament azerbejdżański zobowiązał premiera Sureta Husejnowa do „przywrócenia porządku” w separatystycznym rejonie Lenkoranu (południowy wschód republik) w ciągu 3 dni.

7 szefów władz lokalnych z południa Azerbejdżanu, obchodzących pod przywództwem byłego pułkownika sił azerbejdżańskich Alikrama Gumbatowa, proklamowało 7 sierpnia autonomiczną Republikę Talyso-Mugańską. Zdaniem azerbejdżańskiego parlamentu, przywódcy regionu dążą do przywrócenia rządów byłego prezydenta Azerbejdżanu Ajaza Murtalibowa, który został odsunięty od władzy w ubiegłym roku.

Deputowani polecił też ministerstwu obrony republik „przejąć pod swoje dowództwo” jednostki wojskowej stacjonujące w Lenkoranie, obecnie dowodzonej przez Gumbatowa.

WIZYTA PAPIEŻA BĘDZIE TRUDNA DLA BIZNESMENÓW KALININGRADU

Zaplanowana na początek września wizyta papieża Jana Pawła II na Litwie praktycznie sparaliżuje na tydzień gospodarkę rosyjskiego obwodu kaliningradzkiego — przestrzega miejscowa gazeta „Swobodnaja zona” („Wolna strefa”) i radzi producentom z wczasu przygotować zapasy surowców i sprzętu.

Gazeta „załeca biznesmenom, by w dniach wizyty papieskiej, zrezygnowali z przewozów rosyjskich towarów głównymi trasami i, jeśli nie chcą wiele stracić, zgromadzili do końca sierpnia niezbędne zapasy.

ROSJA BUDUJE BOMBY ATOMOWE TRZECIEJ GENERACJI

Rosja prowadzi prace nad budową broni nuklearnej trzeciej generacji — oświadczył w środę w Moskwie rosyjski minister ds. energii atomowej Wiktor Michajłow. Eksplozja bomby atomowej tego nowego typu powoduje skażenie radioaktywne setki razy mniejsze, niż bomby atomowej starego typu. Minister dodał, że użycie tych bomb można porównać do użycia skalpela i, jeśli nie chcą wiele stracić, zgromadzili do końca sierpnia niezbędne zapasy.

Michajłow przyznał, że ta nowa generacja broni atomowej sprawia, że maleje opór ięk przed jej użyciem w konflikcie zbrojnym. Dodał, że w USA dokonano już ponad 40 prób z bronią tego typu. Jego zdaniem, prace rosyjskich uczonych nad nową generacją bomb są równie zaawansowane, jak ich amerykańskich kolegów.

PROKURATOROWI GENERALNEMU I WICEPREZYDENTOWI ZARZUCA SIĘ KORUPCJE

Minister sprawiedliwości Rosji Jurij Kalmukow oskarżył wiceprezydenta Aleksandra Ruckoja o korupcję, a prokuratora generalnego Walentina Stiepankowa o poważne niedopatrzenia w walce z przestępczością i korupcją. W związku z tym specjalna komisja ds. walki przeciwko korupcji, wystąpiła z wnioskiem o odwołanie Stiepankowa ze stanowiska prokuratora generalnego i skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego wniosku o rozpatrzenie „zachowania Ruckoja”.

Jak oświadczył Kalmukow we wtorek na konferencji prasowej w Moskwie, wiceprezydent Ruckoj jest związany z fundacją „Wozroźdżenie” i firmą „Seabeko”, które nielegalnie transferowały z Rosji do jednego z banków szwajcarskich duże sumy w twardej walucie.

WŁADZE ZEZWOŁIŁY NA WIECZĘ O KAZIJI PUCZU

Manifestacje planowane przez zwolenników i przeciwników prezydenta Rosji Borysa Jelcyna z okazji II rocznicy sierpniowego puczu będą się mogły odbyć. Wbrew poprzedniemu zakazowi władz dzielnicowych, decyzją taką podjęła we wtorek prokuratura moskiewska.

ROZCZNICA URODZIN:

- Andrzeja Brauna (1923), polskiego pisarza.
- Stefana Żerzyńskiego (1893—1943), prezydenta Warszawy od 1934 r. Zginął zamordowany w obozie w Dachau.
- Kazimierzy Iłakowiczówny (1892—1963), polskiej poeci, tłumaczki literatury niemieckiej i rosyjskiej.
- Antonio Salteriego (1750—1825), włoskiego kompozytora.

ROZCZNICA WYDARZEŃ:

1989 r. — Prezydent RP Wojciech Jaruzelski powierzył utworzenie rządu Tadeuszowi Mazowieckiemu, który został zatwierdzony przez Sejm 24

sierpnia 1989 r. na stanowisku premiera państwa polskiego rządu demokratycznego.

1944 r. — Polska I Dywizja Pancerna pod dowództwem gen. Stanisława Maczka zamknęła Falaise w Normandii okrążenie wokół wojsk niemieckich.

1942 r. — Nieudane lądowanie brytyjsko-nadzijskiego desantu morskiego w Dieppe. Francji w celu rozpoznania niemieckich obron Wału Atlantyckiego.

1941 r. — Samodzielna Brygada Strzelców Karpaccich wzięła udział w walkach o Tarnobrzeg.

1936 r. — Policja frankistowska rozstrzelała Federico Garcie Lorke, hiszpańskiego dramaturga.

1920 r. — W nocy na 20 sierpnia rozpoczęło się drugie powstanie śląskie.

Kalejdoskop aktualności

CO TAM W POLU SEYCHACI

Jak informuje Departament Statystyki, 16 sierpnia spółki rolne Litwy srosły 216 tys. ha zboż, czyli 35 proc. ich arealu. W ub. roku na dzień 16 sierpnia skoszonych było już 63 proc. arealu. Średnio w br. młoci się po 28,3 c/ha. W ub. r. plon wynosił 17 c/ha. Najwyższej przebiegają zmiwa w rejonie poswolskim. Zebrano tu zboża z 61 proc. arealu, urodzajność sięga średnio 36,5 c/ha.

W ŚWIĘCIANACH — POSTĘP

Nowe formy gospodarowania następują w Święcianach. W państwowym Przedsiębiorstwie Usług rozlokowały się również 3 małe prywatne: „Rasa”, „Setikas” i „Perkuno kalnas”. W zakładce rozlokowanie tu jeszcze jednego sklepu i baru-kawiarni.

WILNO PRZODUJE

Według danych Departamentu Statystyki, w okresie stycznia — czerwca 1993 r. na Litwie sprywatyzowano 665 obiektów. Najwięcej obiektów — 106 — zostało sprywatyzowanych w Wilnie, co stanowi 33,3 proc. wszystkich obiektów przeznaczonych na ten cel. W Kłajpedzie sprywatyzowano 79 obiektów (24,8 proc.), w Kownie — 43 (13,5 proc.), w Szawlach — 30 (9,4 proc.), w Połoczkawie — 20 (6,2 proc.).

CENY I WYDATKI

Kto ile zarabia? W czerwcu średni zarobek pracowników zatrudnionych w sektorze państwowym Litwy wyniósł 179 litów, natomiast wypłacony — 138 litów. W porównaniu z majem wartość o 12 proc. Ceny nabywcze w tym okresie wzrosły o 6,2 proc.

W sektorze państwowym najwięcej zarabiają pracownicy zatrudnieni w zakładach przetwórstwa naftowego i energetyki atomowej — średnio po 419 lit, w produkcji energii elektrycznej — 439 lit, pracownicy bankowi — 406 lit, pośrednicy finansowi — 337 lit, pracownicy hoteli i restauracji — 269 lit, przemysłowi — 261 lit, budowlani — 234 lit.

Najmniej najmniej zarabiają osoby zatrudnione w rolnictwie, w sektorze myśliwskim i leśnym — po 95 lit. Średni miesięczny zarobek pracowników instytucji kultury i sportu — 96 lit, natomiast instytucji obsługi społecznej i socjalnej — 100 lit.

POSTULATY BIAŁORUSINÓW LITWY

W Mińsku (Białoruś) z inicjatywy Towarzystwa Białorusinów Świata „Bat’kouszczyzna” („Ojczyszna”) odbył się zjazd Białorusinów. Jak nas poinformował Jurij Gil, delegat zjazdu, sekretarz działającego na Litwie Towarzystwa Języka Białoruskiego im. F. Skoryny, zjazd uchwalił odezwę do narodu białoruskiego oraz do parlamentu i rządu Białorusi. Delegaci do Towarzystwa Języka Białoruskiego imienia F. Skoryny złożyli postulaty bezwzględnego wyjazdu do Macierzy z sąsiednich republik, postulowali o możliwość kształcenia się w jej uczelniach, zabiegali o pomoc Białorusinów w reaktywowaniu w Wilnie białoruskiego gimnazjum oraz założeniu muzeum im. J. Łuckiewicza.

SZWEDZI ZANIEPOKOJENI STANEM EKOLOGII NA LITWIE

W Ministerstwie Ochrony Kraju złożyli wizytę sekretarz generalny ochotniczego bezpieczeństwa Szwecji Mats Ekkelblom z rodziną, jak też towarzyszący im dziennikarz, były wilmianin A. Winokur.

Goście odwiedzili już zakłady „Azotas” w Janowie, rejonowe oddziały energetyki cywilnej. Szwedów szczególnie niepokoi stan elektrowni atomowej, przygotowanie litewskich służb ratowniczych do działań w razie nieszczęścia. Zaniepokojeni też są z powodu oczyszczalni ścieków, które nie odpowiadają współczesnym wymaganiom.

M. Ekkelblom obiecał Departamentowi Bezpieczeństwa Cywilnego pomóc w nabyciu stosownego sprzętu, zaprosił naszych specjalistów do odwiedzenia Szwecji. Pierwsza delegacja skorzysta z zaproszenia 23—26 sierpnia br.

ZE ZŁOTA, SREBRA I... KLÓW MAMUTA

W Wilnie, w galerii „Vartaj”, (ul. Wileńska, 39) otwarto tak przygotowaną wystawę prac znane lotewskiego plastyka jubileisza Andriasa Laudersa.

Na pięciu stojakach A. Lauders prezentuje kolczyki, brosze, naszyjniki ze srebra, złota i klów mamuta — masywne, oryginalne o charakterze użytkowym. Wystawa będzie czynna trzy tygodnie.

KONSULTUJĄ PRZEDSTAWICIELE MFW

W Banku Litewskim złożyli wizytę konsultanci Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Reprezentują oni również różne Filie przejął pełnomocnictwa Gietgera Oberdorfa z filii berlińskiej.

Przedstawiciele MFW konsultują Bank Litewski w kwestiach polityki pieniężnej, bankowości, wyposażenia technicznego i in. Departament Informacji Banku Litewskiego komunikuje, że konsultacje w październiku br. przeprowadzą w Wilnie seminarium dla finansistów, przedsiębiorców, specjalistów w zakresie bankowości i komputeryzacji.

BANK „TAURAS” — BYĆ ALBO NIE BYĆ

Wczoraj w Banku Litewskim ponownie omawiano sprawę finansowania banku „Taurus”. Zaznaczono, że bank „Taurus” nie wykonał obowiązków zarządcy Banku Litewskiego oraz swych zobowiązań wobec salda na koncie korespondencyjnym banku litewskiego. Konsultanci nie zlikwidował.

Konsultanci w omawianiu prezydent banku „Taurus” Giennadij Korolow ponownie zobowiązał się do 19 sierpnia br. zlikwidować do ujemne saldo. Zapewnił, że 1 inne zobowiązania zostaną wykonane w terminie.

PRZYSZŁOŚĆ SAMORZĄDÓW NALEŻY DO GMIN

„Reformy zaczynają się od porozumienia między sąsiadami...”

Rozmowa z ZYGMUNTEM HAJDAMOWICZEM, starostą gminy mejszagołskiej w rejonie wileńskim

Gmina mejszagołska, znajdująca się w 26 km od stolicy, pod względem liczby mieszkańców należy do mniejszych w rejonie wileńskim. Zamieszkuje ją niespełna 3,5 tys. mieszkańców, w tym ponad 2 tys. w ośrodku gminnym — Mejszagole. Do większych osiedli można zaliczyć Korwie, Gudele, inne zaś (około 40) — to małe wieśki i chutory. Na terenie tej gminy, graniczącej z rejonem sztywnickim, zamieszkuje 15 narodowości. Większość, bo 60 proc. stanowią Polacy, 30 proc. Litwini, 10 proc. inne narodowości, wśród których są Ormianie, Gruzini, Tatarzy.

Mój rozmówca 36-letni Zygmunt Hajdamowicz drugi rok kieruje gminą. Choć pochodzi z Sużan, z żoną i córką zamieszkuje się na stałe w Mejszagole. Z racji zawodu (jest weterynarzem) dobrze poznał mejszagolę, ich kłopoty. W wolnym czasie śpiewa w zespole folklorystycznym „Mejszagolanie”. W pracy zaś jako starosta najczęściej ostatnio rozstrzyga spory, konflikty związane z ziemią, która stanowi podstawowe bogactwo gminy. Prawie 2 tysiące hektarów ziemi — to znaczny obszar, ale go tu dla potrzeb jest za mało. Ziemia gudełska, którą swą nieprawą decyzją były pełnomocnik rządu przekazał pod parcie budowane dla wilmian, odbierając od prawowitych właścicieli, stała się symbolem obrony ojcowizny na Wileńszczyźnie. Zresztą wieś Gudele, którą odziedziczył nawet premier A. Sleżewicz, z myślą o której powołano komisję rządową, była dotychczas bodajże najbardziej „gorącym” miejscem w rejonie wileńskim. Stąd pierwsze pytanie do starosty Zygmunta HAJDAMOWICZA:

— Czy sądzi Pan, że decyzja rządu z dnia 15 czerwca br. dotycząca sprawy gudełskiej rozwiąże ten problem?

— Uchwała ta nie odpowiada interesom mieszkańców gminy. Zakłada ona bowiem pojawienie się nowego konfliktu — tym razem między mieszkańcami gminy mejszagołskiej i sąsiedniej — awiejskiej. Planuje się 30 ha ziemi byłej Wileńskiej Sładnicy Państwowej (należącej do gminy awiejskiej) przekazać mejszagolom. Naszym sąsiadom takie rozwiązanie sprawy nie odpowiada. Ponadto oznacza to zmianę granic gmin, co pociąga za sobą zmiany wszelkich dokumentów, m.in. o zwrocie ziemi byłym właścicielom i spadkobiercom, plany posiadłości ziemskich gmin...

Spółce budowlanej „Gudele” poleca się skorygować dokumentację projektową dzielnicy indywidualnych domów w Gudelach, uwzględniając rzeczywistą liczbę osób budujących się. Co prawda, „zapomniano” wskazać, w jakim terminie ma ona to uczynić.

Mieszkańcy Gudele proponują całkowicie zamrozić budowę na tym terenie, całą ziemię zwrócić właścicielom. Budowę można byłoby przenieść do odległej o mniej więcej 4 km wsi Powidaki w tejże gminie.

— Gmina mejszagołska produkuje w rejonie wileńskim pod względem społeczeństwa „Majślologia” i „Giedralticskes” rozspaly się na ponad 20 prywatnych, akcyjnych, rolnych spółek. Jak się układa ich współpraca z gminą?

— Rzeczywiście, na terenie gminy zarejestrowa-

no aż 26 różnego rodzaju spółek. Z nich tylko jedna pod kierownictwem S. Valinskasa zgłosiła pomoc dla gminy. Zaproponowała ona pieniądze na remont wodociągu i inne wewnętrzne potrzeby naszej gospodarki komunalnej. Więc z ponad 20 różnorodnych placówek tylko jedna zechciała być naszym sponsorem. Natomiast inne nie tylko nie pomagają, lecz nawet okradają gminę, np. nie placąc złośliwie za wodę czy inne usługi.

— Czy uzasadnione są narzekania, że w wyniku prywatyzacji mejszagolanie zostali pozbawieni domu kultury?

— Dom kultury w Mejszagole wykupiła wileńska spółka „Grotas”. Jednak pieczę nad nim sprawuje miejscowy mieszkaniec, właściciel prywatnego gospodarstwa J. Lankauskas. Gdy głosimy jakiś zespół, czy planujemy imprezę, wówczas umawiam się z panem Lankauskaszem, który oczywiście pozwala skorzystać z domu kultury, ponieważ do końca roku zawarte jest takie porozumienie z bytym rejonowym wydziałem oświaty i kultury. Czy tak będzie w przyszłym roku i w dalszej perspektywie — na razie nie wiemy...

— Gaz jest drogą i niepewną, jak się ostatnio okazało, przyjemnością. Tym niemniej, o ile się orientuje, teraz gazyfikuje się część ośrodka gminnego...

— Rzeczywiście zdecydowaliśmy się na tę kosztowną inwestycję. Gaz już dotarł do podstawowej kotłowni. Będą ogrzewane nim mieszkania ponad 200 rodzin. Przrykło to, że gmina jest zobowiązana wszelkiej możliwości zarobienia pieniędzy. Muszą o nie dosłownie „walczyć” z władzą rejonową...

— Czyli świadczą to o niedoskonalości ustawy o podstawach samorządu terytorialnego, o potrzebie reformy samorządowej?

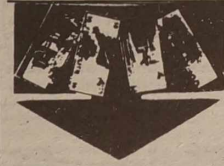
— Aby lokalna władza w pełni mogła być władzą, nowa ustawa samorządowa musi określić, co jest mieniem gminy, jakie są jej kompetencje, kto będzie płacił podatki i ile... Ponadto uważam, że reformy zaczynają się od porozumienia między sąsiadami, wsiami. Teraz zaś ludzie są skłóceni, nieraz o drobiazgi, wzajemnie zadróższą, dbają wyłącznie o własną kieszeń. Ludzie, mieszkający na odpowiednim terytorium, nie zdają sobie sprawy, że muszą oszczędzać, dbać o mienie ogólne: drogi, trawniki, które beztrosko, niestety, niszczą. Zwłaszcza w ostatnich latach wiele tego mienia wspólnego rozkradziono. Więc nie niszczyliśmy chociażby tego, co jeszcze pozostało.

— Dziękuję.

Rozmawiała Jadwiga BIELAWSKA

Fot. Bronisława Kondratowicz

KURS WALUY DZIŚ W BANKACH LITEWSKICH

dolar amerykański		marka niemiecka		rubel rosyjski (za 100)	
skup	sprzedaż	skup	sprzedaż	skup	sprzedaż
3,63	3,75	2,02	2,10	0,25	0,33
3,55	3,70	2,09	2,18	0,30	0,35
3,47	3,60	1,97	2,05	—	—
3,50	3,64	2,02	2,10	0,20	0,40
3,55	3,70	2,02	2,10	0,25	0,40

Wczoraj w Narodowym Banku Polskim

	Skup	Sprzedaż	Marka niemiecka	10617	11051
Dolar amerykański			17937		18669
Funt brytyjski			2674		27856
Frank szwajcarski	3005	3127	11955		12443

Na podstawie doniesień agencji informacyjnych, przygotował Józef SZOSTAKOWSKI

Troski dnia powszedniego

We wtorek telefon — we czwartek odpowiedź
CZY MAM IŚĆ ZĘBRAĆ?

— Chcę się pożalić, bowiem nie wiem jak żyć dalej — mówi Piotr RYMOWICZ z Gliniecisk w rej. wileńskim. — Pogoda w tym roku nas, gospodarzy, nie radzi, jednak wyhodowało się płoń, ale jak go zebrać? Nie mamy za co i czym! Za sprzątnięcie i ha zboża kombinajnem spółka bierze 140 litów, a gdzie jeszcze transport, suszenie, przechowywanie ziarna? Jesteśmy w stracie. Wnieć jak to żyć? Niech wyjaśni ten problem rząd. Nie ma nas komu bronić i zorganizować. ZPL w zasadzie nie istnieje, wszyscy aktywni tracą się o własne interesy. A gdzie ta pomoc państwa rolnikom? Tylko na słowach, a my nie posiadamy ani koni, ani traktorów, ani dobrych budynków gospodarczych. Pamiętam, kiedy po wojnie sowiecko-polskiej na Wileńszczyznę przysła Litwa, to chłopom, którym zarekwirowano kłoni dawano za darmo nożycy, wydzielano las na odbudowę spalonych budynków.

A teraz co? O pożyczkach nie ma mowy, bo nawet wziąć swoje pieniądze z banku na opłacenie wydatków nie sposób.

Służną kwestię poruszył pan Piotr Rymowicz. Żle się dzieje w rolnictwie. Gospodarka pozostawiono sam na sam z jego troskami. Ale ten problem dotyczy nie tylko Wileńszczyzny.

Cierpienie chłopca też ma granice. Rolnicy Żmudzi, jeżeli się nie zmienią sytuacja, 27 sierpnia rozpoczynają strajk wymierzony przeciwko rabunkowej polityce monopoli przetwórców niskich cen skupu artykułów rolnych. Rolnicy Z rejonem południowej Litwy żądają, aby zwolniono naradę przedstawicieli wsi z udziałem wszystkich członków sądu, kierownictwa zakładów przetwórczych, banków.

Słowem, wieś zaczyna walczyć o swe prawa. Żądaj, iż Wileńszczyzna nie zostanie na uboczu i tu sytuacja zmieni się na lepsze.

OSOBA BEZ OBYWATELSTWA

Urodził się na Łotwie. W 1990 roku przyjechał mieszkać do siostry do Wilna, gdzie byłam zameldowana. W 1991 roku określiłam się jako obywatelka Litwy i otrzymałam zaświadczenie. Na jego podstawie jesienią 1992 roku otrzymałam litewski paszport. Przed paroma dniami zwróciłam się do wydziału paszportowego nr 6, by załatwić ponownie melunek. Ku mojemu ogromnemu zdziwieniu, zabrano mi paszport i powiedziano, że nieprawnie mi go wydano. Jak to się mogło stać i co w tej sytuacji mam robić?

Maria BOCHOŃSKA
 Przypadek rzeczywiście nieszwerygowy. Jak nas poinformował departament imigracji, prawnie pozbawiono pania paszportu, gdyż za krótko mieszkała na Litwie. W konkretnym przypadku musiała Pani mieć tu stałe miejsce zamieszkania przynajmniej od stycznia 1987 roku (2 lata do momentu, kiedy rozpoczęła wydawać zaświadczenia o określaniu się w sprawie obywatelstwa). Obecnie jest więc pani osobą bez obywatelstwa, bez żadnych praw, w tym na meldunek.

Należy się zwrócić do służby migracyjnej przy ul. Verkiu 3 z podaniem o otrzymanie obywatelstwa. Przy tym należy zdać egzamin z języka litewskiego. Dopiero po dopełnieniu tych formalności będzie mogła pani uzyskać prawo na meldunek i stały pobyt na Litwie.

Do tej przykrej sytuacji doszło z winy pracowników wydziału paszportowego, którzy nie zwrócili uwagę na datę uprzedniego meldunku.

CO Z TELEFONAMI?

Pan Aleksander RUDOMAN z Wilna deklaruje się, dlaczego w tak szybkim tempie drożą usługi telefoniczne, a jakość połączeń wciąż się pogarsza?

W tej kwestii zwrócił się do przedsiębiorstwa państwowego „Lituetus-telekomas”. Ekonomista pan Vilnimas KULBIE powiedział, że mamy chyba najtańszy na świecie telefon, a że droższe — na wszystkie ceny rosła. Do niedawna abonament kosztował 1,30 lit, a fryzjer mekisy swe usługi ocenia na 5 lit. Co drogo, co tanio? Wzrasta cena i z powodu podwyżek cen energii elektrycznej, sprzętu, kabli, wreszcie — pracy. Łącznościowcy też muszą żyć. Co do jakości połączeń? Pretensje są słuszne. Szereg central telefonicznych to techniczne relikty. Na zakup nowego sprzętu brak środków. Z tego też powodu nie zakłada się prawie nowych telefonów.

Przy okazji przypominamy, że dotąd łącznościowa służba informacyjna „09” opłat nie brała. A w przyszłości kto wie...

GDZIE SIĘ NAUCZYĆ SZYĆ?

Bardzo ważną sprawą w dniu dzisiejszym, kiedy wielu traci pracę, poruszyła mieszkanka Bezdun w rej. wileńskim pani Halina Szuszkiewicz, gdzie się można nauczyć szyc, aby móc tym zajmować się w domu, jeżeli nawet nie zawodowo, to przynajmniej na swój użytek?

Mistrzów od igły i nożyca dla zakładów krawieckich kształci w Wilnie szkoła zawodowa przy ul. Pakalnes 15/2. Poprzednio nauczyć się szycia można było za niewielką opłatą prawie we wszystkich domach kultury. A jak jest teraz?

Zwróciliśmy się z tym pytaniem do wydziału kultury samorządu wileńskiego.

— Zmłato nam domów kultury i klubów ale przy pozostałych na pewno będą działały kursy krawieckie — dają dochód. Co prawda, wydział tą sprawą jeszcze się nie zajmował, na razie nagłowniejsza sprawa to przygotowanie się do wizyty Ojca Świętego — zakumikowała nam st. instruktorka wydziału pani AUDRONĖ VALIUJONIENE. W końcu września dopiero będzie można się dowiedzieć konkretnie o miejscach i datach rozpoczęcia kursów.

CZY SIĘ ODZYSKA WŁASNE PIENIĄDZE?

Poprzednio ludzie swe oszczędności lokowali też w obłąkanie 3 procentki Państwowego Banku ZSRR. „Sojuz” się rozpadł, a co robić z tymi „papierami”?

Troska się tą sprawą również wiliński Michał Gulbinowicz. Chce wiedzieć, czy zostaną mu zwrócone pieniądze za obligacje i jak będzie indeksowana ich wartość?

Jak zakumikowano w Banku Oszczędności jest to sprawa bardzo złożona. Kwoty sięgają miliardów rubli sowieckich, korzystał z nich Bank ZSRR. Trwają rozmowy z Rosją o zwrocie dla mieszkańców Litwy tych pieniędzy. Jeżeli będą one skuteczne, wówczas rozstrzygnięcie się kwestii indeksacji. Sama Litwa nie jest w stanie wykupić od posiadaczy tych pechowych obligacji.

„LIETUVOS PAŠTAS” SIĘ NIE ZGADZA

Pani Helena INGIELEWICZ z Wólczun prenumeruje aż 7 pozycji prasy. Jak twierdzi, zapłaciła za doręczanie gazet i czasopism, ale sama je zabiera z poczty. Chciałaby wiedzieć, czy nie może odzyskać z powrotem uszczuplonych pocztowcom pieniędzy, i czy w przyszłości ma też płacić za taką „dostawę” prasy?

Jak nas poinformowano w przedsiębiorstwie „Lituetus paštas”, nie przewidziano możliwości zwrotu pieniędzy, a w przyszłości też należy płacić za dostawę, tyle że przy większej ilości prasy — taniej.

CZY POLAK MĄDRY TYLKO PO SZKODZIE?

Było też kilka dzwonek na aktualny temat dla wszystkich Polaków Wileńszczyzny i nie tylko. Dotyczyły przyszłości programu Telewizji Polskiej. Wiadomo, że z końcem roku kończy się termin emisji i tak już uszczuplonego polskiego okna na świat, ale jakoś nie słyszy się, by polskie organizacje społeczne, czy czynniki oficjalne domagały się jego istnienia. Istotnie, dlaczego wokół tego tematu taka cisza? Czy chcemy jeszcze raz potwierdzić powiedzonko: „Mądry Polak po szkodzi?”

Dziękujemy wszystkim Czytelnikom, którzy do nas zatelefonowali. W następny wtorek od godz. 10 do 12 będzie rozmawiał kierownik działu felietonów i sportu Henryk MAŻUL, tel. 42-90-63.

Zygmunt WIRPSZA

Przed puczem moskiewskim była próba puczu w Wilnie

Stopień udowodnienia winy zadczydował o wymiarze kary

W Sądzie Najwyższym Republiki Litewskiej zakończyło się rozpatrywanie pewnej nieco niezwykłej sprawy z tych, co to ludzie nie wdając się w zawłoki prawnicze nazywają „politycznymi”. Na ławie oskarżonych zasiadli: Siergiej Riezniek s. Trofima, 1948 r. ur. oraz Nikołaj Grybanow s. Aleksieja, 1953 r. ur. Obaj są mieszkańcami Wilna, mają wyższe wykształcenie. Każdy z nich ma rodzinę, dzieci. Są obywatelami Republiki Litewskiej. Żaden z nich poprzednio nie był karany. Tymczasem oskarżeni zostali o sprawę niebagatelną: „Dokonanie niebezpiecznego przestępstwa państwowego”. Na czym to przestępstwo polegało? Na tym, że „brali czynny udział w działalności organizacji antypaństwowej”, o której się mówi w art. 70 Kodeksu Karnego. Nowa redakcja tego, jak również wszystkich pozostałych artykułów o przestępstwach państwowych, zatwierdzona została przez Radę Najwyższą RL jeszcze 4 października 1990 r. O jaką mianowicie organizację chodzi — niestrudnio się domyślić: oczywiście o Komunistyczną Partię Litwy na platformie KPZR. Zwłaszcza, że zarówno N. Grybanow, jak S. Riezniek nie byli szeregowymi członkami tej partii, lecz stającymi się pracownikami jej Komitetu Centralnego. Pierwszy, jak ustalono, od 2 kwietnia 1990 r. do 23 sierpnia 1991 r. był kierownikiem kancelarii KC; drugi od 7 maja 1990 r. do czerwca 1991 r. — instruktorem tejk kancelarii KC. W ten sposób jeden z nich był bezpośrednio zwierzchnikiem drugiego. Zarzucono im, że pełniąc powyższe obowiązki, czyli, że będąc członkami organizacji, która w styczniu i sierpniu 1991 r. usiłowała zakłócić działalność przez Tymczasową Ustawę Zasadniczą RL porządek państwowy i społeczny, ograniczyć suwerenne prawa państwa (...) zorganizowali zgarnięcie centralnego magazynu papierniczego, należącego do wydawnictwa „Spauda”.

Zabiegając naprzód powiemy, że sąd nie znalazł ani w sprawie karnej, ani w toku przewodu sądowego dowodów, że w właśnie N. Grybanow i S. Riezniek zorganizowali to zgarnięcie. Czy oznacza to, że ich jedyną winą było członkostwo w organizacji, która, jak stwierdzono w wyroku: „mimo, że to 22 sierpnia 1991 r. nie była oficjalnie zakazana, nie uznawana jednak Aktu Niepodległości Republiki Litewskiej, organizowała i podlegała do działań, zmierzających do unicestwienia przemocy niepodległości RL, utrzymania Litwy w składzie ZSRR, wprowadzenia na Litwie rządów prezydenckich?”

Trzy grube tomy sprawy karnej... Wartość poszczególne stronie. W związku z faktem zgarnięcia magazynu z papierem początkowo wytoczono sprawę wojskowym armii sowieckiej, którzy przekroczyli swe pełnomocnictwa. Dopiero 1 czerwca 1992 r., jak wynika z dokumentów, ścisłe sądownie wszczęto wobec N. Grybanowa i S. Rieznieka z art. 67 KK „Wyrażenie szkody państwu”.

A było tak. 23 stycznia 1991 r. około godz. 13 S. Riezniek otrzymał zlecenie N. Grybanowa: razem z wojskowymi ZSRR udać się do

przedsiębiorstwa „Spauda”, wziąć udział w zgarnięciu przez nich magazynu, a następnie poinformować przedsiębiorstwo „Spauda” i zespół, że magazyn jest włączony do KC KPL (KPZR). Będzie on ochraniający przez wojskowych ZSRR. S. Riezniek udał się tam i przekazał robotnikom słowa swego zwierzchnika oraz zwołał ich z pracy. Od tego dnia do 23 sierpnia 1991 r. (pucz w Moskwie) magazyn znajdował się pod ochroną wojskowych ZSRR.

Żaden z oskarżonych nie przyznał się do winy. Nie negował swej pracy na wspomnianych stanowiskach w KC, nie uważając jednak, że ich organizacja dążyła do zakłócenia porządku ustalonego przez Tymczasową Ustawę Zasadniczą. S. Riezniek zeznał np., że był odpowiedzialny za rozpowszechnianie prasy partyjnej. 23 stycznia N. Grybanow rzeczywiście kazał mójechać do składnicy papieru, gdyż „rozkradano tam go”. A konkretnie zwierzchnik powiedział mu tylko, że przed gmachem KC czeka na niego autobus. Gdy wsiadł, ujrzł wewnątrz wojskowych na czele z oficerem w randze kapitana. Ten powiedział mu, że otrzymał rozkaz wzięcia pod ochronę

Z SALI SĄDOWEJ

magazynu, nie objaśniając jednak, kto ten rozkaz wydał. Po przybyciu na miejsce wojskowi szybko rozproszyli się po terytorium. Nikt im nie stawiał oporu, brama była otwarta. Zrozumiał, że wojskowi „wzięli magazyn pod ochronę” i napotkany po drodze robotnikom mówił, że obiekt stanowi własność KC KPL (KPZR). A oni, jeśli chcą, mogą nadal pracować, pod warunkiem, że złożą podania o przyjęcie do pracy. Następnie odjechał i już nie wspólnego z tym magazynem nie miał.

N. Grybanow na sądzie zaprzeczył, że otrzymał od kogokolwiek wskazówkę skierowania pracownika KC do zgarnięcia magazynu przez wojskowych, zaprzeczył też temu, że udzielił zlecenia S. Riezniekowi. O fakcie zajęcia magazynu „Spaudy” przez wojskowych, według jego słów, dowiedział się tego dnia z programu „Wremia”, a o udziale w tym S. Rieznieka — najazutem, od niego samego. W porze obiadowej 23 stycznia S. Riezniek otwierał drzwi jego gabinetu, ale był on wtedy zajęty, miał interesatów. S. Riezniek powiedział mi tylko, że musi jechać. Sprawy magazynu sam osobiście nie zajmował się. Takie oto były zeznania dwóch głównych postaci procesu. Reszta słowa N. Grybanowa są oceniał krytycznie, ponieważ podczas śledztwa wstępnego niejednokrotnie przyznawał on, że rzeczywiście zlecił S. Riezniekowi udać się do magazynu. Oprócz oskarżonych przesłuchano też kilku pracowników „Spaudy”, których uznano za poszkodowanych w tej sprawie. Np. W. Jeromin objaśnił, że jeden z przybyłych razem z wojskowymi cywilów przedstawił się jako pracownik KC KPL (KPZR) i oświadczył, że magazyn przechodzi do dyspozycji KC

oraz kazał wszystkim iść do domu. Był to S. Riezniek. Wśród świadków złożył zeznania też zamieszkały obecnie na Białorusi Władysław Szewc, ówczesny drugi sekretarz KC. Zeznaniem istotnego nie potrafił wyjść. Poważnym magazyjnym papieru zajmował się tylko N. Grybanow, ale dokładał powiadeczeń tego nie może.

Sąd uznał za udowodnione, że KPL (KPZR) do 22 sierpnia 1991 r., czyli do chwili zakazu działalności na terytorium Litwy walczyła o to, aby Litwa pozostała w składzie ZSRR, konkretnie działalnością dążyła do poważenia ustroju konstytucyjnego na Litwie, ograniczenia suwerennych praw państwa. Oskarżeni byli odpowiedzialnymi pracownikami centralnego aparatu tej organizacji, aprobowali akcję wojskowych ZSRR, zmierzającą do zgarnięcia magazynu „Spaudy”. S. Riezniek na zlecenie N. Grybanowa rzeczywiście znajdował się wtedy na terytorium magazynu. Na tym właśnie polegała ich wina. Wplynęły na sąd powództwa cywilne o kompensację strat materialnych Instytucjom, które przechowywały papier w tym magazynie. Sąd jednak odrzucił wszystkie powództwa, brakowało bowiem dowodów winy oskarżonych.

Wyrok kolegium do spraw karnych Sądu Najwyższego RL w składzie przewodniczącego J. Tomaszewicza, ławników sądownych I. Sakalauskienė i R. Mickutė głosił: Jako, że obaj oskarżeni poprzednio nie byli karani, a obecnie nie stawała zagrożenia dla społeczeństwa, zostali więc ukarani grzywną. S. Riezniek — 500 litów, N. Grybanow — 1000 litów. Wzięto pod uwagę i to, że S. Riezniek 11 miesięcy spędził w areszcie śledczym.

Po zakończeniu procesu zadaniem kilka pytań sędziemu J. TOMASZEWICZOWI:

— Co Pan może powiedzieć o temat rozpatrywanej sprawy?

— Nie sądzę, aby tę sprawę mimo jej dosyć imponującej objętości, można było zaliczyć do kategorii skomplikowanych, należało uściłowić tylko jedno — stopień udziału oskarżonych w zgarnięciu magazynu papierniczego w Kirmiai. Dowodów tego, że to właśnie oni byli organizatorami danej akcji, jak wiadomo, sąd nie ustalił. Stąd odpowiednia kara. Ponadto sytuacja, chociaż minęła zaledwie dwa lata, bardzo się zmieniła w porównaniu z tamtejszą.

— A jak można skomentować fakt, że sprawa ta trafiła właśnie do pana?

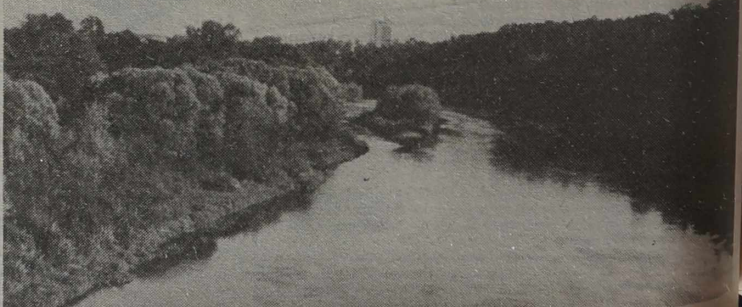
— Niczego w tym nie dopatrywać się. Normalny podział prac w Sądzie Najwyższym. Tego rodzaju sprawy w miarę nabywania do sądu rozpatrywali również inni sędziowie i nadal będą to czynić, o ile zajdzie taka potrzeba. Komu się co trafi...

— Czy z chwilą otrzymania tej sprawy nie odczuwał pan, powiedzmy, presji z czyjejkolwiek strony?

— Nie, absolutnie żadnej. Kiedyś walczyłem się tylko literą prawa.

— Dziękuję.

Antoni KWIAKOWSKI

Migawki wileńskie. Nad Wiliją koło Zakretu.

Fot. J. Lewicki

Zatwierdzone uchwałą rządu Republiki Litewskiej nr 550 z 21 lipca 1993 r.

TRYB SPRZEDAŻY I DZIERŻAWY DZIAŁEK ZIEMI PAŃSTWOWEJ DO DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ

1. Działki ziemi państwowej do działalności nierolniczej mogą:

1.1. nabyć na prawach własności prywatnej;

1.1.1. obywatele Republiki Litewskiej, mający ukończone 18 lat i stale mieszkający w Republice Litewskiej;

1.1.2. państwa zagraniczne — z wyjątkiem placówek dyplomatycznych i konsularnych;

1.2. wydzierżawić;

1.2.1. podmioty wyszczególnione w punkcie 1.1., inni stali mieszkańcy i osoby prawne Republiki Litewskiej;

1.2.2. cudzoziemcy, którzy w ustalonym trybie uzyskali zezwolenie na stałe zamieszkanie w Republice Litewskiej i zagraniczne osoby prawne, które otrzymały zezwolenie na inwencjię zagranicą.

Tryb sprzedaży i dzierżawienia działek gruntowych dla państw zagranicznych reguluje uchwała rządu Republiki Litewskiej nr 182 z 18 marca 1993 r. „O zatwierdzeniu trybu wejścia w życie ustawy Republiki Litewskiej „O trybie i warunkach sprzedaży placówkom dyplomatycznym i konsularnym państw obcych oraz dzierżawienia tryb nie działek gruntowych” (Dziennik Ustaw, 1993, nr 1264).

2. Przy sprzedaży lub wydzierżawianiu ziemi państwowej do działalności nierolniczej państwo reprezentuje zarząd odpowiedniego miasta (rejonu), z wyjątkiem tych przypadków, gdy działkami gruntowymi dysponuje rząd Republiki Litewskiej. Ziemia państwowa do działalności nierolniczej w miastach i na wsi jest sprzedawana lub wydzierżawiana na podstawie zatwierdzonych w ustalonym trybie projektów rozplanowania i regulacji rolnych. Służby regulacji rolnych, które są zatwierdzonymi projektami rozplanowania, prowadzą dokumenty sprzedaży i dzierżawienia działek gruntowych, organizują aukcje działek, spełniają inne funkcje powierzone im przez zarządy miejskie (rejonowe).

Działki znajdujące się na terenach, które w ustalonym trybie zostały przekazane do gestii zarządów miejskich (rejonowych), sprzedaje lub wydzierżawia zarząd odpowiedniego miasta (rejonu) na innych terenach, których zabudowę wykończył zarząd odpowiedniego rejonu po uzgodnieniu z zarządem miasta, które zamierza się rozbudowywać na tym terenie.

3. Działki gruntowe w sadach spółek sadowniczych są sprzedawane lub wydzierżawiane w tym samym trybie i na warunkach, co i działki gruntowe dla prywatnych posesji, a nowe działki gruntowe na sady sadownicze są nabywane w trybie aukcji, podobnie jak i parcele na budowę indywidualnych domów mieszkalnych.

4. Działka gruntowa, przynależna do nieopłatnie, sprzedawana lub wydzierżawiana istniejącej prywatnej posesji w Wilnie, Kownie, Olsztynie, Szawlach, Poniewieżu, Olsztynie, Mariampolu, Druskiemniekach, Polodzie, Birsztanach i innych miejscach, o powierzchni 0,2 ha, w innych terenach rozbudowywanych osiedli typu mieszkaniowego — 0,3 ha.

5. Maksymalna wielkość nowej działki na budowę indywidualnego domu mieszkalnego w Wilnie, Kownie, Olsztynie, Szawlach, Poniewieżu, Olsztynie, Mariampolu, Druskiemniekach, Polodzie, Birsztanach i innych miejscach wynosi 0,09 ha. W innych terenach rozbudowywanych osiedli typu mieszkaniowego — 0,15 ha.

6. Nowe działki gruntowe na budowę indywidualnych domów mieszkalnych — faktycznie zajmowana powierzchnia 0,25 ha, a istniejąca powierzchnia 0,2 ha, są sprzedawane lub wydzierżawiane w trybie aukcyjnym; wyjątkowo — 0,12 ha, w trybie aukcyjnym.

7. Działki gruntowe na budowę indywidualnych domów mieszkalnych, nabytech od państwa do działalności komercyjnej — gospodarczej czy niekomercyjnej, ale nie większe niż ustalone w trybie podanym w punkcie 5;

7.1.8. obywatelom (do działalności założonych przez nich przedsiębiorstw, nie posiadających uprawnień osoby prawnej) przynależnych działki gruntowe, ale nie większe niż podane w punkcie 5, gdy wzniesiono na nich wszystkie budynki przewidziane w projekcie zabudowy działki;

7.2. wyszczególnionym w punkcie 1.1.1. obywatelom działki gruntowe nie przeznaczone do działalności rolniczej we wszystkich innych przypadkach sprzedawane są w trybie aukcji.

7. Działki ziemi państwowej do działalności nie rolniczej są wydzierżawiane:

7.1. w trybie nie aukcyjnym:

7.1.1. obywatelom, którzy w przypadkach wyszczególnionych w punkcie 6.1. mają prawo do nabycia w trybie nie aukcyjnym działek gruntowych na prawach własności prywatnej, ale nie wyższego czynić, jak też innym stałym mieszkańcom Republiki Litewskiej — właścicielom prywatnych posesji;

7.1.2. osobom prawnym, które w trybie wstępnej prywatyzacji majątku nabyły budynki i zabudowania — w ustalonym trybie przydzielił im działki gruntowe do działalności komercyjno-gospodarczej i niekomercyjnej;

7.1.3. spółkom właścicieli i lokatorów istniejących wielomieszkalnych domów, liczących ponad 12 mieszkań — działki gruntowe, przydzielone do tych domów mieszkalnych zgodnie z zatwierdzonymi projektami rozplanowania (regulacji rolnych) miast, osiedli typu miejskiego oraz innych zamieszkałych miejscowości.

7.1.4. spółkom budowy wielomieszkalnych (trzy i więcej mieszkań) domów mieszkalnych w dzielnicach lub mikrorejonach masowej zabudowy według kolejności zarejestrowania spółek (przed wszystkim tym, których wszyscy członkowie mają prawo do pomocy państwa w zaopatrzeniu się w pomieszczenia mieszkalne);

7.1.5. przedsiębiorstwom, instytucjom i organizacjom, którym do 1 kwietnia 1992 r. w ustalonym trybie zezwolono na dokonanie badań i prac projektowych na działkach gruntowych, na których przewidziano budowę obiektów komercyjno-gospodarczych i niekomercyjnych — działki gruntowe (nie większe niż podano w punkcie 5.2), na których zostały dokonane prace pierwszego stadium (konceptualne) w zakresie projektów budownictwa i zaoprobowane w ustalonym trybie przez zarządy miejskie (rejonowe) przed dniem 1 listopada 1993 r.;

7.1.6. spółkom budowy indywidualnych domów mieszkalnych, pragnącym budować domy na działkach bez wyposażenia inżynierijnego, jeżeli na własny koszt przekazują one lokalne i sieć inżynierii oraz urządzają układ wodociągowy i oczyszczalnie wody. Gdy jest kilka spółek, to urządzić się aukcję zamkniętą.

7.1.7. osobom fizycznym i prawnym, pragnącym własnym kosztem budować obiekty przeznaczone do celów charytatywnych — na budowę tych obiektów;

7.1.8. wspólnotom tradycyjnych religii Litwy — na budowę domów modlitwy;

7.1.9. spółkom sadowniczym — ziemię ogólnego użytku istniejących sadów, na których zezwolono na wykup działek sadowniczych członków spółek;

7.1.10. osobom fizycznym i prawnym — działki, znajdujące się przy prowizorycznych budynkach i urządzeniach wydzierżawianych w ustalonym trybie albo na których budowę i nabycie udzielono zezwolenia (na terminowy okres ich dzierżawy);

7.1.11. czynnym przedsiębiorstwom i organizacjom, posiadającym

wanych i wydzierżawianych nowych działek na budowę indywidualnych domów mieszkalnych zarząd miejski (rejonowy) ustala według zatwierdzonych projektów rozplanowania z uwzględnieniem miejscowych warunków.

Decyzją zarządów miejskich maksymalna wielkość parceli na budowę indywidualnych domów mieszkalnych na terenach pierwszoplanowej zabudowy miast może być zmniejszona do maksymalnej wielkości ustalonej dla nowych działek znajdujących się w tych miastach.

5. Wielkość działek sprzedawanych lub wydzierżawianych do działalności komercyjno-gospodarczej (jak też budowy domów mieszkalnych w celach komercyjnych) lub niekomercyjnej działalności nierolniczej ustala się w następującym trybie:

5.1. użytkowanych działek gruntowych — według dokumentów przyznania działki i projektów rozplanowania po uzgodnieniu granic działki ze służbami architektury i regulacji rolnych miasta (rejonu);

5.2. nowych działek gruntowych — według zatwierdzonych projektów rozplanowania (regulacji rolnych) miast i osiedli.

6. Działki ziemi państwowej do działalności nierolniczej są sprzedawane:

6.1. w trybie nie aukcyjnym, stosując nominalną cenę ziemi, ustaloną na podstawie metody ustalania nominalnej ceny kupowanej ziemi, lasu, zbiorników wodnych, zatwierdzonej uchwałą rządu Republiki Litewskiej nr 473 z 18 listopada 1991 r. „O ustaleniu trybu nominalnej ceny oraz wykupu kupowanej ziemi, lasu, zbiorników wodnych” (Dziennik Ustaw, 1992, nr 5-83) (cenę indeksującą się w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej);

6.1.1. obywatelom — właścicielom prywatnych posiadłości — działki gruntowe faktycznie wykorzystywane przez te posiadłości, ale nie większe niż podane w punkcie 4, jak też działki gruntowe, przydzielone w ustalonym trybie do prywatyzowanych domów liczących do 12 mieszkań oraz garażów indywidualnych;

6.1.2. Obywatelom, którym do 7 lutego 1992 r. w miastach republiki i do 15 marca 1992 r. w innych miejscowościach przyznano działki gruntowe do budowy indywidualnych domów mieszkalnych.

6.1.3. obywatelom, mającym prawo do pomocy państwa według ustawy Republiki Litewskiej o zaopatrzeniu w pomieszczenia mieszkalne w trybie uzyskania kolejki do tej pomocy, jak też osobom, które uzyskały kredyty ulgowe zgodnie z punktem 9 zatwierdzonego uchwałą rządu Republiki Litewskiej nr 274 z 17 kwietnia 1993 r. „O pomocy terenowych samorządów w budowie domów mieszkalnych, mieszkań lub funduszy na ich zakup oraz ulgowych kredytach dla mieszkańców” (Dziennik Ustaw, 1993, nr 14-364) trybu ulgowego kredytowania budowy lub kupna domów mieszkalnych, mieszkań — na budowę indywidualnych domów mieszkalnych;

6.1.4. obywatelom, stale zamieszkałym na wsi i pragnącym poprawić warunki życia — działki gruntowe na budowę indywidualnych domów mieszkalnych na terytorium gminy, w której zamieszkała ta osoba. Przy opracowywaniu projektów regulacji rolnych w ramach reformy rolnej, przede wszystkim należy przewidzieć tereny (nie ruszając ziemi zwrocanej) byłym właścicielom na budowę indywidualnych domów mieszkalnych przez mieszkańców wsi;

6.1.5. sygnatariuszom Aktu 11 Marca — działki gruntowe na budowę indywidualnych domów mieszkalnych, jeżeli te działki nie zostały im przydzielone wcześniej;

6.1.6. obywatelom — na cele wyszczególnione w punkcie 7.1.7.;

6.1.7. obywatelom — działki gruntowe przy budynkach, nabytych od państwa do działalności komercyjnej — gospodarczej czy niekomercyjnej, ale nie większe niż ustalone w trybie podanym w punkcie 5;

6.1.8. obywatelom (do działalności założonych przez nich przedsiębiorstw, nie posiadających uprawnień osoby prawnej) przynależnych działki gruntowe, ale nie większe niż podane w punkcie 5, gdy wzniesiono na nich wszystkie budynki przewidziane w projekcie zabudowy działki;

6.2. wyszczególnionym w punkcie 1.1.1. obywatelom działki gruntowe nie przeznaczone do działalności rolniczej we wszystkich innych przypadkach sprzedawane są w trybie aukcji.

7. Działki ziemi państwowej do działalności nie rolniczej są wydzierżawiane:

7.1. w trybie nie aukcyjnym:

7.1.1. obywatelom, którzy w przypadkach wyszczególnionych w punkcie 6.1. mają prawo do nabycia w trybie nie aukcyjnym działek gruntowych na prawach własności prywatnej, ale nie wyższego czynić, jak też innym stałym mieszkańcom Republiki Litewskiej — właścicielom prywatnych posesji;

7.1.2. osobom prawnym, które w trybie wstępnej prywatyzacji majątku nabyły budynki i zabudowania — w ustalonym trybie przydzielił im działki gruntowe do działalności komercyjno-gospodarczej i niekomercyjnej;

7.1.3. spółkom właścicieli i lokatorów istniejących wielomieszkalnych domów, liczących ponad 12 mieszkań — działki gruntowe, przydzielone do tych domów mieszkalnych zgodnie z zatwierdzonymi projektami rozplanowania (regulacji rolnych) miast, osiedli typu miejskiego oraz innych zamieszkałych miejscowości.

7.1.4. spółkom budowy wielomieszkalnych (trzy i więcej mieszkań) domów mieszkalnych w dzielnicach lub mikrorejonach masowej zabudowy według kolejności zarejestrowania spółek (przed wszystkim tym, których wszyscy członkowie mają prawo do pomocy państwa w zaopatrzeniu się w pomieszczenia mieszkalne);

7.1.5. przedsiębiorstwom, instytucjom i organizacjom, którym do 1 kwietnia 1992 r. w ustalonym trybie zezwolono na dokonanie badań i prac projektowych na działkach gruntowych, na których przewidziano budowę obiektów komercyjno-gospodarczych i niekomercyjnych — działki gruntowe (nie większe niż podano w punkcie 5.2), na których zostały dokonane prace pierwszego stadium (konceptualne) w zakresie projektów budownictwa i zaoprobowane w ustalonym trybie przez zarządy miejskie (rejonowe) przed dniem 1 listopada 1993 r.;

7.1.6. spółkom budowy indywidualnych domów mieszkalnych, pragnącym budować domy na działkach bez wyposażenia inżynierijnego, jeżeli na własny koszt przekazują one lokalne i sieć inżynierii oraz urządzają układ wodociągowy i oczyszczalnie wody. Gdy jest kilka spółek, to urządzić się aukcję zamkniętą.

7.1.7. osobom fizycznym i prawnym, pragnącym własnym kosztem budować obiekty przeznaczone do celów charytatywnych — na budowę tych obiektów;

7.1.8. wspólnotom tradycyjnych religii Litwy — na budowę domów modlitwy;

7.1.9. spółkom sadowniczym — ziemię ogólnego użytku istniejących sadów, na których zezwolono na wykup działek sadowniczych członków spółek;

7.1.10. osobom fizycznym i prawnym — działki, znajdujące się przy prowizorycznych budynkach i urządzeniach wydzierżawianych w ustalonym trybie albo na których budowę i nabycie udzielono zezwolenia (na terminowy okres ich dzierżawy);

7.1.11. czynnym przedsiębiorstwom i organizacjom, posiadającym

przez państwo ziemię i las oraz rozliczeń z państwem za kupowaną w miejscowościach wiejskich ziemię, las i zbiorniki wodne” (Dziennik Ustaw, 1992, nr 23-678). W innych przypadkach, kupując działki do działalności nierolniczej lub potrzeb sadownictwa, rozliczeń dokonuje się wydatkowo w gotówce. Osoba, po nabyciu działki gruntowej na prawach własności prywatnej, może płacić za nią od razu lub na raty. W razie kupienia działki na raty od razu należy wpłacić co najmniej 20 proc. jej ceny. Pozostałą sumę spłaca się w ciągu 9 lat rozpoczynając od drugiego roku kalendarzowego od nabycia działki. Zadłużenie pokrywa się w równych częściach co pół roku do 10 dnia pierwszego miesiąca następnego półrocza. Za każdy dzień zwłoki oblicza się karę — 0,5 proc. sumy zadłużenia, którą należy wpłacić.

Za resztę zadłużenia w ciągu pierwszych trzech lat (poczynając od drugiego roku kalendarzowego od nabycia działki) osoba, która nabyła działkę płaci tytułem odsetek 4 proc., później — 6 proc. Zadłużenie i procenty za nabytą na raty działkę gruntową spłaca się wyłącznie gotówką.

Umowę kupna-sprzedaży działki gruntowej na raty uznaje się za nieważną, jeżeli nie wskazuje się w niej, że reszta zadłużenia zależnie od ogłaszanego w ustalonym trybie ogólnego indeksu cen może być przeliczana w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej.

11. Osoby, użytkujące działki ziemi państwowej na zasadach dzierżawy (jak też wydzierżawiające działki gruntowe drogą aukcji), placą czynsz dzierżawny za ziemię, obliczony z uwzględnieniem ceny tych działek. Osobom, które wydzierżawiają parcele nie w drodze aukcji, czynsz dzierżawny za ziemię oblicza się na podstawie nominalnej indeksowanej ceny działki, natomiast osobom, które wydzierżawiły działkę gruntową w drodze aukcji — na podstawie ceny aukcyjnej tej działki, która nie może być niższa od nominalnej indeksowanej ceny tej działki. Czynsz dzierżawny za ziemię państwową płaci się w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej. Osoby, uprawnione do nabycia dzierżawionej działki gruntowej, placą za nią tę (indeksowaną) cenę, na której podstawie oblicza się czynsz dzierżawny.

12. Na terenach przekazanych miastom w ustalonym trybie i nie zaliczonych do obszaru administracyjnego tych miast, działki gruntowe prywatnych posesji oraz działki na budowę domów mieszkalnych oraz obiektów komercyjno-gospodarczych i niekomercyjnych sprzedawane są za cenę ziemi ustaloną w tych miastach. Działki gruntowe na tych terenach sprzedają i wydzierżawiają zarządy miast.

Wobec osób, które w miastach, na terenach przekazanych w ustalonym trybie do dyspozycji miast na ich rozwój, w osiedlach typu miejskiego lub sadach spółek sadowniczych nabywają na prawach własności prywatnej działki gruntowe użytkowane przez posesję prywatną (lub dla potrzeb sadownictwa) albo nowe działki, nie przekraczające 0,06 ha, stosowana jest 40-procentowa niższa cena działki (dla emerytów z tytułu starości — 50 proc.). W razie nabycia tych działek nie na aukcji w przypadkach przewidzianych w punkcie 6.1.3. zniżkę zwiększa się do 70 proc. Za część działki, przekraczającej 0,06 ha, płaci się całą cenę tej części.

Dla osób nabywających ziemię prywatnych posesji lub działki na budowę indywidualnych domów mieszkalnych na wsi (gdymyosoby mieszkające na terytorium gminy pragną poprawić warunki życia) stosuje się 50-procentową zniżkę ceny za działkę lub jej część do 0,15 ha.

Zniżki stosowane są również w razie nabycia jednej działki w Republice Litewskiej nie na aukcji.

Osoby, wyszczególnione w punkcie 6.1.3., sprzedające na warunkach ulgowych nabytą działkę gruntową, powinny wpłacić zarządom miast (rejonu) różnicę między nominalną ceną, którą należy wpłacić, a ceną, którą uzyskały w drodze aukcji.

8. Działki ziemi państwowej do działalności nierolniczej wydzierżawiane są na okres następujący:

8.1. zanim nie zostaną sprzedane i postawione na nich domy mieszkalne, jeżeli w przypadkach, przewidzianych w niniejszej uchwale, działki gruntowe na budowę domów mieszkalnych wydzierżawiane są drogą aukcji obywatelom i osobom prawnym. Obywatele, którzy nabyli zabudowane na nich domy mieszkalne, mają prawo w trybie ustalonym w niniejszej uchwale nabywać lub wydzierżawiać również działkę gruntową;

8.2. nie dłużej niż na 10 lat, jeżeli:

8.2.1. te działki zgodnie z projektem rozplanowania (regulacji rolnych) miasta (rejonu) mają być później wykorzystywane do potrzeb państwa, społeczeństwa, miasta (rejonu);

8.2.2. działki te zgodnie z artykułem 13 ustawy Republiki Litewskiej o reformie rolnej nie mogą być prywatyzowane;

8.3. zagranicznym osobom fizycznym i prawnym (jak też przedsiębiorstwom wspólnym z kapitałem zagranicznym) — na okres ustalony w ustawie Republiki Litewskiej o inwestycjach zagranicznych;

8.4. w innych przypadkach — na okres według zyczenia dzierżawcy, ale nie przekraczający 99 lat.

9. Osoby, pragnące nabyć w drodze aukcji działki ziemi państwowej, uczestniczą w osobnych aukcjach sprzedaży lub dzierżawienia parceli. Decyzją samorządów mogą być przeprowadzone zamknięte aukcje działek dla sadów mieszkańców, jak też ich garażów, na budowę obiektów budownictwa eksperymentalnego i ekologicznego zgodnie z przeznaczeniem terytoriów przewidzianych w projektach rozplanowania.

10. Obywatele, uprawnieni do nabycia działek gruntowych dla prywatnych posesji lub potrzeb sadownictwa w trybie nieaukcyjnym, rozliczać się za nich mogą gotówką (lub) jednorazowymi wypłatami państwowymi oraz innymi docelowymi kompensatami zgodnie z trybem obliczania, wypłacania, ewidencji kompensat za wykupowaną przez państwo ziemię i las oraz rozliczeń z państwem za kupowane w miejscowościach wiejskich ziemię, las, zbiorniki wodne, zatwierdzonym uchwałą rządu Republiki Litewskiej nr 344 z 12 maja 1992 r. „O zatwierdzeniu trybu obliczania, wypłacania i ewidencji kompensat za wykupowaną

przez państwo ziemię i las oraz rozliczeń z państwem za kupowaną w miejscowościach wiejskich ziemię, las i zbiorniki wodne” (Dziennik Ustaw, 1992, nr 23-678). W innych przypadkach, kupując działki do działalności nierolniczej lub potrzeb sadownictwa, rozliczeń dokonuje się wydatkowo w gotówce. Osoba, po nabyciu działki gruntowej na prawach własności prywatnej, może płacić za nią od razu lub na raty. W razie kupienia działki na raty od razu należy wpłacić co najmniej 20 proc. jej ceny. Pozostałą sumę spłaca się w ciągu 9 lat rozpoczynając od drugiego roku kalendarzowego od nabycia działki. Zadłużenie pokrywa się w równych częściach co pół roku do 10 dnia pierwszego miesiąca następnego półrocza. Za każdy dzień zwłoki oblicza się karę — 0,5 proc. sumy zadłużenia, którą należy wpłacić.

Za resztę zadłużenia w ciągu pierwszych trzech lat (poczynając od drugiego roku kalendarzowego od nabycia działki) osoba, która nabyła działkę płaci tytułem odsetek 4 proc., później — 6 proc. Zadłużenie i procenty za nabytą na raty działkę gruntową spłaca się wyłącznie gotówką.

Umowę kupna-sprzedaży działki gruntowej na raty uznaje się za nieważną, jeżeli nie wskazuje się w niej, że reszta zadłużenia zależnie od ogłaszanego w ustalonym trybie ogólnego indeksu cen może być przeliczana w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej.

11. Osoby, użytkujące działki ziemi państwowej na zasadach dzierżawy (jak też wydzierżawiające działki gruntowe drogą aukcji), placą czynsz dzierżawny za ziemię, obliczony z uwzględnieniem ceny tych działek. Osobom, które wydzierżawiają parcele nie w drodze aukcji, czynsz dzierżawny za ziemię oblicza się na podstawie nominalnej indeksowanej ceny działki, natomiast osobom, które wydzierżawiły działkę gruntową w drodze aukcji — na podstawie ceny aukcyjnej tej działki, która nie może być niższa od nominalnej indeksowanej ceny tej działki. Czynsz dzierżawny za ziemię państwową płaci się w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej. Osoby, uprawnione do nabycia dzierżawionej działki gruntowej, placą za nią tę (indeksowaną) cenę, na której podstawie oblicza się czynsz dzierżawny.

12. Na terenach przekazanych miastom w ustalonym trybie i nie zaliczonych do obszaru administracyjnego tych miast, działki gruntowe prywatnych posesji oraz działki na budowę domów mieszkalnych oraz obiektów komercyjno-gospodarczych i niekomercyjnych sprzedawane są za cenę ziemi ustaloną w tych miastach. Działki gruntowe na tych terenach sprzedają i wydzierżawiają zarządy miast.

Wobec osób, które w miastach, na terenach przekazanych w ustalonym trybie do dyspozycji miast na ich rozwój, w osiedlach typu miejskiego lub sadach spółek sadowniczych nabywają na prawach własności prywatnej działki gruntowe użytkowane przez posesję prywatną (lub dla potrzeb sadownictwa) albo nowe działki, nie przekraczające 0,06 ha, stosowana jest 40-procentowa niższa cena działki (dla emerytów z tytułu starości — 50 proc.). W razie nabycia tych działek nie na aukcji w przypadkach przewidzianych w punkcie 6.1.3. zniżkę zwiększa się do 70 proc. Za część działki, przekraczającej 0,06 ha, płaci się całą cenę tej części.

Dla osób nabywających ziemię prywatnych posesji lub działki na budowę indywidualnych domów mieszkalnych na wsi (gdymyosoby mieszkające na terytorium gminy pragną poprawić warunki życia) stosuje się 50-procentową zniżkę ceny za działkę lub jej część do 0,15 ha.

Zniżki stosowane są również w razie nabycia jednej działki w Republice Litewskiej nie na aukcji.

Osoby, wyszczególnione w punkcie 6.1.3., sprzedające na warunkach ulgowych nabytą działkę gruntową, powinny wpłacić zarządom miast (rejonu) różnicę między nominalną ceną, którą należy wpłacić, a ceną, którą uzyskały w drodze aukcji.

8. Działki ziemi państwowej do działalności nierolniczej wydzierżawiane są na okres następujący:

8.1. zanim nie zostaną sprzedane i postawione na nich domy mieszkalne, jeżeli w przypadkach, przewidzianych w niniejszej uchwale, działki gruntowe na budowę domów mieszkalnych wydzierżawiane są drogą aukcji obywatelom i osobom prawnym. Obywatele, którzy nabyli zabudowane na nich domy mieszkalne, mają prawo w trybie ustalonym w niniejszej uchwale nabywać lub wydzierżawiać również działkę gruntową;

8.2. nie dłużej niż na 10 lat, jeżeli:

8.2.1. te działki zgodnie z projektem rozplanowania (regulacji rolnych) miasta (rejonu) mają być później wykorzystywane do potrzeb państwa, społeczeństwa, miasta (rejonu);

8.2.2. działki te zgodnie z artykułem 13 ustawy Republiki Litewskiej o reformie rolnej nie mogą być prywatyzowane;

8.3. zagranicznym osobom fizycznym i prawnym (jak też przedsiębiorstwom wspólnym z kapitałem zagranicznym) — na okres ustalony w ustawie Republiki Litewskiej o inwestycjach zagranicznych;

8.4. w innych przypadkach — na okres według zyczenia dzierżawcy, ale nie przekraczający 99 lat.

9. Osoby, pragnące nabyć w drodze aukcji działki ziemi państwowej, uczestniczą w osobnych aukcjach sprzedaży lub dzierżawienia parceli. Decyzją samorządów mogą być przeprowadzone zamknięte aukcje działek dla sadów mieszkańców, jak też ich garażów, na budowę obiektów budownictwa eksperymentalnego i ekologicznego zgodnie z przeznaczeniem terytoriów przewidzianych w projektach rozplanowania.

10. Obywatele, uprawnieni do nabycia działek gruntowych dla prywatnych posesji lub potrzeb sadownictwa w trybie nieaukcyjnym, rozliczać się za nich mogą gotówką (lub) jednorazowymi wypłatami państwowymi oraz innymi docelowymi kompensatami zgodnie z trybem obliczania, wypłacania, ewidencji kompensat za wykupowaną przez państwo ziemię i las oraz rozliczeń z państwem za kupowane w miejscowościach wiejskich ziemię, las, zbiorniki wodne, zatwierdzonym uchwałą rządu Republiki Litewskiej nr 344 z 12 maja 1992 r. „O zatwierdzeniu trybu obliczania, wypłacania i ewidencji kompensat za wykupowaną

przez państwo ziemię i las oraz rozliczeń z państwem za kupowaną w miejscowościach wiejskich ziemię, las i zbiorniki wodne” (Dziennik Ustaw, 1992, nr 23-678). W innych przypadkach, kupując działki do działalności nierolniczej lub potrzeb sadownictwa, rozliczeń dokonuje się wydatkowo w gotówce. Osoba, po nabyciu działki gruntowej na prawach własności prywatnej, może płacić za nią od razu lub na raty. W razie kupienia działki na raty od razu należy wpłacić co najmniej 20 proc. jej ceny. Pozostałą sumę spłaca się w ciągu 9 lat rozpoczynając od drugiego roku kalendarzowego od nabycia działki. Zadłużenie pokrywa się w równych częściach co pół roku do 10 dnia pierwszego miesiąca następnego półrocza. Za każdy dzień zwłoki oblicza się karę — 0,5 proc. sumy zadłużenia, którą należy wpłacić.

Za resztę zadłużenia w ciągu pierwszych trzech lat (poczynając od drugiego roku kalendarzowego od nabycia działki) osoba, która nabyła działkę płaci tytułem odsetek 4 proc., później — 6 proc. Zadłużenie i procenty za nabytą na raty działkę gruntową spłaca się wyłącznie gotówką.

Umowę kupna-sprzedaży działki gruntowej na raty uznaje się za nieważną, jeżeli nie wskazuje się w niej, że reszta zadłużenia zależnie od ogłaszanego w ustalonym trybie ogólnego indeksu cen może być przeliczana w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej.

11. Osoby, użytkujące działki ziemi państwowej na zasadach dzierżawy (jak też wydzierżawiające działki gruntowe drogą aukcji), placą czynsz dzierżawny za ziemię, obliczony z uwzględnieniem ceny tych działek. Osobom, które wydzierżawiają parcele nie w drodze aukcji, czynsz dzierżawny za ziemię oblicza się na podstawie nominalnej indeksowanej ceny działki, natomiast osobom, które wydzierżawiły działkę gruntową w drodze aukcji — na podstawie ceny aukcyjnej tej działki, która nie może być niższa od nominalnej indeksowanej ceny tej działki. Czynsz dzierżawny za ziemię państwową płaci się w trybie ustalonym przez rząd Republiki Litewskiej. Osoby, uprawnione do nabycia dzierżawionej działki gruntowej, placą za nią tę (indeksowaną) cenę, na której podstawie oblicza się czynsz dzierżawny.

12. Na terenach przekazanych miastom w ustalonym trybie i nie zaliczonych do obszaru administracyjnego tych miast, działki gruntowe prywatnych posesji oraz działki na budowę domów mieszkalnych oraz obiektów komercyjno-gospodarczych i niekomercyjnych sprzedawane są za cenę ziemi ustaloną w tych miastach. Działki gruntowe na tych terenach sprzedają i wydzierżawiają zarządy miast.

Wobec osób, które w miastach, na terenach przekazanych w ustalonym trybie do dyspozycji miast na ich rozwój, w osiedlach typu miejskiego lub sadach spółek sadowniczych nabywają na prawach własności prywatnej działki gruntowe użytkowane przez posesję prywatną (lub dla potrzeb sadownictwa) albo nowe działki, nie przekraczające 0,06 ha, stosowana jest 40-procentowa niższa cena działki (dla emerytów z tytułu starości — 50 proc.). W razie nabycia tych działek nie na aukcji w przypadkach przewidzianych w punkcie 6.1.3. zniżkę zwiększa się do 70 proc. Za część działki, przekraczającej 0,06 ha, płaci się całą cenę tej części.

Dla osób nabywających ziemię prywatnych posesji lub działki na budowę indywidualnych domów mieszkalnych na wsi (gdymyosoby mieszkające na terytorium gminy pragną poprawić warunki życia) stosuje się 50-procentową zniżkę ceny za działkę lub jej część do 0,15 ha.

Zniżki stosowane są również w razie nabycia jednej działki w Republice Litewskiej nie na aukcji.

Osoby, wyszczególnione w punkcie 6.1.3., sprzedające na warunkach ulgowych nabytą działkę gruntową, powinny wpłacić zarządom miast (rejonu) różnicę między nominalną ceną, którą należy wpłacić, a ceną, którą uzyskały w drodze aukcji.

8. Działki ziemi państwowej do działalności nierolniczej wydzierżawiane są na okres następujący:

TRYB SPRZEDAŻY I DZIERŻAWY DZIAŁEK ZIEMI PAŃSTWOWEJ DO DZIAŁALNOŚCI NIEROLNOICZEJ

Dokończenie ze str. 5

nalną indeksowaną ceną i ulgową ceną działki gruntowej.

13. Środki uzyskania za działki gruntowe sprzedane w miastach i osiedlach typu miejskiego rozdzielane są w następujący tryb:

25 proc. — do ogólnego Funduszu pomocy w budowie lub nabyciu domów mieszkalnych, mieszkań (Centrum Rozliczeniowe Banku Litewskiego, nr konta 800160811 / 706401, kod banku 260101811);

75 proc. do Funduszu pomocy w budowie lub nabyciu domów mieszkalnych, mieszkań samorządów odpowiedniego miasta (rejonu).

Jeżeli działka gruntowa została sprzedana na aukcji, to jeden procent sumy przypadającej samorządowi miejskiemu (rejonowemu) przeznaczają się na pokrycie wydatków na aukcje i innych wydatków służb regulacji rolnych.

Taką samą sumę uczestnik, który wygra aukcję, wpłaca również w wypadku, gdy nabywa działkę gruntową na zasadach dzierżawy.

Środki, uzyskane za sprzedaną ziemię, zarządy miejskie (rejonowe) przelewają na podane konta w następujący tryb: uzyskane od 1 do 15 dnia miesiąca (włącznie) — do 25 dnia tego samego miesiąca (włącznie);

uzyskane od 16 do ostatniego dnia miesiąca — do 10 dnia następnego miesiąca (włącznie). W razie nieprzekazania na czas środków do ogólnego Funduszu pomocy w budowie lub nabyciu domów mieszkalnych, mieszkań i funduszy pomocy w budowie lub nabyciu domów mieszkalnych, mieszkań samorządów terenowych, państwowej inspekcji podatkowej w trybie bezspornym ściągają od budżetu samorządów miejskich (rejonowych) karę w wysokości 0,5 proc. tych funduszy. Kary oblicza się na podstawie nie przekazanych w terminie sum do ogólnego Funduszu pomocy w budowie lub nabyciu domów mieszkalnych, mieszkań i funduszy pomocy w budowie lub nabyciu domów mieszkalnych, mieszkań samorządów terenowych.

Środki, uzyskane ze sprzedaży na wsi działek gruntowych, przekazywane są do funduszu reformy rolnej (zarząd operacyjny Litewskiego Banku Rolnego w Wilnie, konto nr 709901, kod banku 260101424).

Środki za część wartości bilansowej urządzeń inżynierskich od 1

stycznia 1994 r. przekazuje się do funduszu niebudowlanego samorządów i wykorzystuje się na rozwój urządzeń inżynierskich.

14. Jedna rodzina zgodnie z tą uchwałą może nabyć nie na aukcji na własność prywatną lub wydzierżawić tylko jedną nową działkę ziemi państwowej na budowę indywidualnego domu mieszkalnego. Jeżeli rodzina przed dniem 15 marca 1992 r. została przyznana działka gruntowa, to żaden członek tej rodziny nie może nabyć nie na aukcji innej działki ziemi państwowej na budowę indywidualnego domu mieszkalnego. Nieznaną (niezamezną) członkiem (członkini) rodziny, który (która) ukończył 18 lat, uważany (-a) jest za osobną rodzinę.

15. Działki gruntowe istniejących posesji prywatnych i sady spółek sadowiczych nie są prywatyzowane wyłącznie w tym przypadku, jeżeli są na terenach, na których nie później niż przed 7 lutego 1992 r. w miastach i w innych miejscowościach zostały zaprojektowane albo na podstawie uzyskanych w ustalonym trybie zezwoleń projektuje się założenie obiektów własności państwowej, co związane jest z koniecznością likwidacji działek posesji lub sadu.

16. Sprzedane wydzierżawione nie na aukcji albo na aukcji działki gruntowe powinny być użytkowane wyłącznie zgodnie z ustalonym przez samorządy celem, przydziałem w umowach kupna lub dzierżawy. Zmieniać przeznaczenie można wyłącznie na podstawie zezwolenia samorządu. Właściciele (dzierżawcy działek), którzy naruszają ten przepis, ponoszą odpowiedzialność w trybie ustalonym przez ustawy. Gdy na istniejących posesjach prywatnych są zarejestrowane i rozszerzone za przekroczeniem ustalonych dla działek gruntowych procentu zabudowy przedsiębiorstwa komercyjnego albo gdy wszystkie pomieszczenia mieszkalne posesji wykorzystywane są według innego przeznaczenia, to należy płacić różnicę ceny działki gruntowej.

17. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

18. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

19. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

20. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

21. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

22. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

23. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

24. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

25. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

26. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

27. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

28. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

29. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

30. Zarządy miejskie (rejonowe) mogą ustalić tryb, zgodnie z którym obywatele i osoby prawne nabywające działkę gruntową nie na aukcji lub na aukcji proporcjonalnie do wielkości działki gruntowej opłacają wydatki na przygotowanie projektów regulacji rolnych i rozplanowanie zabudowywanych terenów.

D. WEROWSKA

Sejm Wileński 1922 r.

Kronika dokumentalna

Kolejny projekt, tym razem PPS-u, przedstawił poseł Aleksander Zasztowt. W przeciwieństwie do poprzednich, projekt PPS-u pozabowany jest wstępnej części i zawiera tylko podstawowe postulaty:

„Sejm stwierdza,
1) że Ziemia Wileńska zrywa wszelkie więzy, jakie ją łączyły z państwem rosyjskim, a byłym owocem gwałtu, dokonanego w epoce rozbrojenia dawnej Rzeczypospolitej Polskiej.

2) że Ziemia Wileńska odrzuca wszelkie aneksjonistyczne pretensje do niej ze strony Republiki Litewskiej, jako sprzeczne z wolą ludności miejscowej.

3) że ludność ta pragnie, by Ziemia Wileńska weszła w skład Rzeczypospolitej Polskiej.

Wobec powyższego Sejm uchyla i stanowi połączenie Ziemi Wileńskiej z Rzeczypospolitą Polską.

Sejm poleca Komisji Politycznej, by przedłożyła mu propozycję co do składu osobistego delegacji z piętnastu członków Sejmu, która uda się do Sejmu i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, omówi i ustali warunki i sposób wykonania uchwały niniejszej, zakres autonomii Ziemi Wileńskiej i formy przejściowej organizacji administracyjnej, poczem tekst ostateczny umowy, rozstrzygającej o sprawach wymienionych, przedstawi Sejmowi do zatwierdzenia.”

Mamy tu, jak we wszystkich poprzednich projektach, postulat aneksji do Polski, odmawianie prawa do tych ziem Rosji Radzieckiej i Litwie. W przeciwieństwie jednak do wszystkich poprzednich ten projekt wyraźnie zaznacza, że Wileńczycy chcą uzyskać autonomię wewnątrz państwa polskiego.

Prezentacja kolejnego projektu wywołała na sali obrad burzę śmiechu. Tym razem była prezentowana uchwała w interpretacji PZL „Odrodzenie”. Referentem był tu Stefan Mickiewicz, a proponowana uchwała była następującej treści:

„Sejm w Wilnie, reprezentujący wolę większości mieszkańców Wileńszczyzny stwierdza uroczyście, że kraj nasz został oswojony od półtorawiekowego najazdu rosyjskiego i wszelkie prawa Rosji, osnute na przemoc i okrucieństwo, są obecnie woli ludności przekrośnione.

O losach dalszych Kraju naszego mocen jest wyrokować jedynie suwerenny Sejm Wileński, wybrany przez powszechne głoszenie ludności.

Na tej podstawie stojąc na straży interesów Kraju i całej jego ludności, oraz upatrując groźne niebezpieczeństwo dla przyszłości i wstruleniou obecnego rozłamu między dwoma jego częściami: Ziemią Kowieńską i Ziemią Wileńską, oraz ubolewając nad wrogim stosunkiem, jaki zapanaował między dwoma bratnimi niegdyś narodami: polskim i litewskim, Sejm w Wilnie wyzywa Sejm Ustawodawczy Republiki Litewskiej do porozumienia się i ułożenia wspólnie warunków zgodnego współzycia między dziećmi jednej ziemi, Sejm zaś Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej — do dopomożenia w świętym dziele zgody i jedności w myśl współczesnych zasad demokratycznych i najszczytniejszych tradycji naszej przeszłości, która połączyła Polskę i Litwę nierozdzielalnymi więzami wspólnej państwowości w przeszłości i połączyć winna w najbliższej przyszłości...”

To co zapropomowało „Odrodzenie” było prawdziwym kontrprojektem w stosunku do wszystkich poprzednich, gdyż proponował zasadniczo inne rozwiązanie losów Wileńszczyzny. Nieste-

ty za taką propozycją stało jak wiemy tylko trzech posłów tworzących Klub posełki PZL „Odrodzenie”.

Ostatni wariant uchwały o przyszłości Wileńszczyzny był autorstwem Klubu PZL „Odrodzenie-Wyzwolenie”. Projekt zreferowany przez posła Ludwika Chomińskiego był następujący:

„Sejm Wileński, jako najwyższa suwerenna władza Ziemi Wileńskiej, w wolnym od wszelkiej obcej przemocy i ucisku głosowaniu legalnie wybrana, składając hold ofiarzemu bojom i męstwom żołnierza polskiego, genjuszowi największego Syna naszej ziemi Józefa Piłsudskiego oraz bohaterstwu czynowi gen. Żeligowskiego — w pełnym poczuciu i zrozumieniu dziejowej odpowiedzialności, jaka na nim ciąży, w imię prawa narodów do stanowienia o sobie, w imię najświętszych uczuć w spuście nam przez ojców i dziadów o wolność walczących, przekazanych, w imieniu swoim, swoich dzieci i wnuków w najdalsze pokolenia — uroczyście postanawia i wsem wolnie oświadcza:

że na wieczne czasy ogłasza kraj swój rodzinny, całą Ziemię Wileńską, za wolny i niepodległy od wszelkiej obcej przemocy i tylko wolej jego mieszkańców dla decydowania o jego losach za władzę uznaje.

Jako wyraz tej woli Sejm postanawia:

1) znosi się raz na zawsze obce i nienawistne panowanie Rosji, narzucone zbrojną przemocą i tylko na tej podstawie przeszło sto lat mimo powstań naszych trwające, a męstwem, ofiarnością i bohaterstwem żołnierza polskiego i krwią synów naszej ziemi ostatecznie obalone —

2) na mocy tego wszelkie pretensje do Ziemi Wileńskiej ze strony Rosji, jakieżkolwiek carskiej, bolszewickiej, czy jakiegokolwiek innej, uznane zostają za nieważne po wsze czasy, za odrzucone woli mieszkańców Ziemi Wileńskiej, którzy nigdy na jakikolwiek powrót lub mieszanie się Rosji do spraw tego kraju nie dopuszczają —

3) nieważne są wobec tego wszelkie zobowiązania i traktaty, którymi przedtem, obecnie, czy kiedykolwiek Rosja ważyłaby się na losy Ziemi Wileńskiej, wpływając — w szczególności traci wszelką moc traktat litewsko-bolszewicki z dnia 12-go lipca 1920 roku jako nieprawdę rozporządzającą Ziemią Wileńską bez wiedzy i przeciw woli jej mieszkańców —

4) jako wyraz nieskrepowanej woli ludności Ziemi Wileńskiej ustanawia się po wieczne czasy nierozdzielne jej połączenie pod jedną wspólną władzą suwerenną z Rzeczypospolitą Polską, od której tylko czasowo przemocą przed stu laty oderwana była, a z którą od wieków nierozdzielalną całość stanowiła i stanowi —

5) w wyniku tego nie podlegające wątpliwości ujawnienia woli ludności — pełnia władzy suwerennej nad Ziemią Wileńską, powraca do Rzeczypospolitej Polskiej, Sejm zaś

Wileński wyzywa niniejszem najwyższe czynniki państwowe: Sejm, Rząd i Czelnika Państwa do natychmiastowego wprowadzenia w życie tego obowiązku naczelnej władzy nad całością Ziemi Wileńskiej.

Rozumując, że Polska, obejmując pełnię suwerennej władzy nad Ziemią Wileńską, jako gwarantując jej duczość i materialnego rozwoju oraz równouprawnienia wszystkich mieszkańców bez różnicy języka i wsi — zechce jej nadać prawa wewnętrznej załatwiania spraw miejscowych i autonomii — Sejm Wileński wyraża przekonanie, że organami tej samorządności pozostaną Sejm i odpowiedzialny przed nim Rząd Krajowy w Wilnie, w kompetencji których będzie obowiązek kontroli administracji i ławobadostwo i załatwianie wszelkich spraw miejscowych z dziedzin językowej, życia duchowego i materialnego — w pierwszym rzędzie wykonania reformy rolnej.

Dla wcielenia w życie uchwały niniejszej jako wyrazu niezłomnej woli ludności Ziemi Wileńskiej, przez Sejm jej legalnej reprezentacji w osobie Sejmu Wileńskiego wyrażony, wileński Sejm ze swego łona specjalną delegację, która po przeprowadzeniu wszelkich czynności potrzebnych dla samego i nie wzbudzającego żadnych wątpliwości zatwierdzenia zjednoczenia Rzeczypospolitej Polskiej Ziemi Wileńskiej i ustalenia formy jej bytu i granic autonomii, złoży sprawozdanie przed Sejmem i akt trwałego społecznego połączenia z Rzeczypospolitą Polską przedstawi Sejmowi Wileńskiemu do ostatecznego zatwierdzenia.”

Szereg przedstawstwionych wyjątków uchwały odpowiadało trzem warunkom:

1. Wileńszczyzna zostaje włączona do Polski jako zwykłe województwo autonomii (proj. ZSIUN, RL).

2. Wileńszczyzna zostaje włączona do Polski i otrzymuje autonomię wewnętrzną (proj. PPS, PZL „Odrodzenie-Wyzwolenie”, ewentualnie PZL).

3. Federacja polsko-litewska (PZL „Odrodzenie”).

Teraz po przedstawieniu tych projektów cały wysiłek posłów został skierowany na wypracowanie formy kompromisowej. Przez sześć kolejnych posiedzeń posłowie poszczególnych stronnic w wyjątkowo bardzo długim przedmówieniu, często trwały one i godzinę (rekordzista pod tym względem był ks. Maciejewski, dla usprawnienia obrad na 8 posiedzeniu Sejmowi posła Chomińskiego wystąpił z wnioskiem o ograniczenie wypowiedzi do 20 minut. Wniosek ten był bardzo potrzebny, gdyż większość posłów zabierała się wielokrotnie się powtarzało i to w ten sposób bardzo często uciekało się do ataków ad personam wywołujących repliki dotyczące tych ataków, a nie o te sprawy, czym było zadecydowanie przyszłości Wileńszczyzny.

(Cdn.)

Aleksander SREBRAKOWSKI

ŚLADAMI NASZYCH PUBLIKACJI

Nie byłem „autonomistką”

Przewodniczący Komisji Sejmowej ds. Szkolnictwa, Nauki i Kultury Sz. P. prof. B. Genzels w „Kurierze Wileńskim” z dn. 28 lipca 1993 r. stwierdził, że... G. Czepulkowska — inspektor, specjalistka języka polskiego nie była inspektorem wydziału, była natomiast aktywną pomocniczką „autonomistów”? I otrzymała nawet wyróżnienie za tę działalność...?

Informuję, że od 1983.08.01 do 1991.11.11 pracowałam jako inspektor Wileńskiego Rejonowego Wydziału Oświaty. W ciągu tego okresu (8 lat) pełniłam obowiązki inspektora ds. opieki nad dziećmi z rodzin asoalcyjnych, sierotami, inspektora pracy pozalekcyjnej, inspektora języka polskie-

go i literatury, potem miałam w swej gestii szkoły z polskim językiem nauczania (zgodnie z zapisem w książeczce pracy nr 200 od 1983.08.03). Nie byłam deputowaną, a więc nie byłam członkiem Rady Koordynacyjnej, nie uczestniczyłam w obradach ani zjazdach ds. tworzenia „autonomii”. Dlatego też żadnego wyróżnienia za tę działalność nie otrzymałam. Zaś po wymówieniu mi pracy ze stanowiska inspektora wydziału w listopadzie 1991 r. poprosiłam o przydział do Bezdzińskiej Szkoły Dziewięcioletniej.

Genowefa CZEPULKOWSKA,
wicedyrektor Bezdzińskiej Szkoły Dziewięcioletniej nr 1”.

NORWID — PO BIAŁORUSKU

Ostatnio po raz pierwszy w języku białoruskim pojawiła się poezja jednego z polskich romantyków — Cypriana Norwida. Przekład dokonał białoruski poeta, mieszkający w Wilnie Alek Minkin. Tom liryków zawiera ponad 80 pozycji wybranych dowolnie z dorobku poetycznego polskiego twórcy. A. Minkin jest też autorem przedmowy, poprzez którą wprowadza białoruskiego czytelnika w świat Norwida, w jego filozofię, wzrstał artystyczny, Ponadto też do każdego wiersza zamieścił uwagi konkretyzujące, kiedy ten powstał, w jakiej z czym, czemu

poświęcony, z jakimi osobami lub zdarzeniami jest związany.

Tom nosi tytuł w oryginale „Idzi za mnou” (Idź za mną), wydawnictwo „Mastackaja literatura” (nakład 1,5 tys. egz.). Ilustracje wykonał S. Czaranowicz.

W sumie należy przyznać, że trud białoruskich inicjatorów — tłumaczy i wydawcy, promujących twórczość polskiego wieszca jest godny zauważenia i odnotowania jako pozytywne zjawisko na niwie kulturalnej obu narodów.

D. WEROWSKA

SPRAWY DAMSKO-MĘSKIE

— Basiu, ty masz oczy jak gwiazdy?

— Czy takie promienie?

— Nie.

— Takie cudowne?

— Nie. One są jak gwiazdy, bo jedno jest wyżej, a drugie niżej.

W środku nocy żona budzi się...

... jego męża:

— Kochany, nie mogę spać...

naszej kuchni piszczy mysz.

— No to co? Chcesz żebyśmy...

szedł ją naolwili?

...

Z RÓŻNYCH SZUFLAD

Elegancko ubrana pani przysięga...

obok zebrała:

— Ej, dziadku... w zesłamy...

się tu biłyście niewiedomy, a ci...

napisałiscie na karteczce, że...

teście głuchoniemy...

— A bo widzi paniusiu, słę...

to wykają fałszywe pieniądza.

Zaprzepaszczona okazja

Nadawno nadarzyła się okazja do poprawy stosunków polsko-litewskich, w której nie skorzystano. W lipcu odbył się w Wilnie poświęcenie kapłanów Armii Krajowej na cmentarzu Rossa, w 49 rocznicę walk o Wilno. W sierpniu lipca 1944 roku, oddział AK rozpoczął szturm na cmentarz w ramach operacji „Ostra Brama”. Trwające trzy dni walki zakończyły się klęską oddziału, ale nie zwycięstwem Niemców, ale nie zwycięstwem żołnierzy Armii Krajowej. Żołnierze Armii Krajowej dowodzeni przez majora Włodzisława Gąsienicę, zginęli w walkach. W tym czasie oddział AK, który miał być dowodzony przez majora Włodzisława Gąsienicę, zginęli w walkach. W tym czasie oddział AK, który miał być dowodzony przez majora Włodzisława Gąsienicę, zginęli w walkach.

Rady Pamięci Walk i Męczeństwa, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i Ambasady RP w Wilnie. Ba, nawet nie odpowiedziano na zaproszenie! Niedziela, ciepły, lipcowy dzień. Mszę św. przy płycie Marszałka celebrował Biskup Półowy WP, Stawoj Głódz, w liturgii asystując duchowieństwo. Odczytano postanie Lecha Wałęsy i Hanny Suchockiej. Przy otarzu dwa duchy sztandarowe — żołnierzy AK Okręgu Wileńskiego i Nowogrodzkiego. Pachną kwiatami lipy, śpiewa do skłony chór. Taki sam pogodny dzień jak wtedy, czterdziście dziewięć lat temu. Tylko wtedy nie było widać błękitnego nieba, bo zasłanian je dym płonącego miasta. Po pierwszym krwawym natarciu Brygad partyzanckich na niemieckie umocnienia, Wilno znalazło się pod ostrzałem artylerii sowieckiej. Żołnierze AK walczyli w mieście i na peryferiach. Poległych grzebano na prowizorycznych cmentarzach lub tam, gdzie padli. Teraz, po 49 latach, na Rossie złożono prochy nie wszystkich, bo tylko 76 akowców, w ich nowej kwatery.

Kolonii Wileńskiej, niedaleko Rossy, gdzie w czasie lipcowych walk zginął dowódca partyzancki szpital polowy, na przepięknym cmentarzu wzniesiono pomnik-grobowiec. Tu pochowano żołnierzy Pierwszego i Trzeciego Zgrupowania, biorących udział w operacji „Ostra Brama”. I znowu,

Widziane z Londynu

nad grobem akowców, prosba o zgodę, wyciągnięcie rąk do pojednania. W mowach staranne unikanie jakichkolwiek drażniących akcentów. A parlament litewski, jako warunek podpisania traktatu z Warszawą o dobrym sąsiedztwie i współpracy, żąda potępienia akcji gen. Żeligowskiego. Na posiedzeniu Sejmu w Wilnie, jeden z posłów, Valdas Petrauskas, w imieniu frakcji demokratycznej powiadomił, że przy podpisywaniu traktatu należy ocenić „agresywną politykę Polski w latach 1920–1945 wobec Litwy”.

Litewska prasa i telewizja w ostatnich tygodniach zamieszczały dość często wypowiedzi i komentarze na temat działalności AK.

Drugiego czerwca agencja ELTA podała: „...sejmowy komitet oświaty nauki i kultury, postanowił w zasadzie zaakceptować wnioski naukowców Instytutu Historii Litwy na temat tego, że w latach drugiej wojny światowej, pododdziały Armii Krajowej na Litwie Wschodniej działały jako siła wojskowa podporządkowana polskiemu rządowi emigracyjnemu w Londynie, mająca na celu po raz drugi przy użyciu broni odebrać Litwie Wilno i Wileńszczyznę. Jej oddziały terroryzowały miejscową ludność litewską, mordowały ludzi (podkreślenia JZS). Komitet aprobuje, że nie wolno zezwolić na rejestrację statutu klubu weteranów Armii Krajowej oraz uprawomocnić działalność tego klubu, gdyż jest ona sprzeczna z Konstytucją Republiki Litewskiej”.

W końcu czerwca przewodniczący Państwowej Komisji Problemów Regionalnych, R. Ozolas złożył takie oświadczenie: „Jestem przekonany, że Klub „Armia Krajowa”, mimo że nie ma państwowej rejestracji, jest partią, która zagląda w daleką perspektywę zaslanając się nazwą społecznego klubu”.

A jak jest naprawdę? Klub Żołnierzy Armii Krajowej Ziemi Wileńskiej liczy około 60 członków. Przeliczył wiek — 68 lat. Są to schorowani, zbiedzeni ludzie ży-

jący z emerytalnych ochłapów, w przeliczeniu na twardą walutę — dziesięć dolarów na miesiąc. Rozrzucają się tu i tam, w różnych stronach Wileńszczyzny, a nawet Białorusi, Przyjeżdż do Wilna, by odebrać zapomogę nadesłaną z USA lub Wielkiej Brytanii, stanowi wielki wysiłek fizyczny i finansowy. Klub jest przychówką do Związku Polaków na Litwie, którego Zarząd mieści się w na wpał zrujnowanym pomieszczeniu, gdzie trzeba uważać na schodach, żeby nie poślizać nóg. (Fasada historycznej kamienicy ładnie odnowiona przez magistrat wileński). Klub ma bardziej charakter organizacji samopomocy niż kombatanckiej.

Wileńscy akowcy mają swój sztandar. Rozwinęli go na Rossie, w Kolonii Wileńskiej, na cmentarzu w Koleśnikach, w Krawczunach, w Puszczy Rudnickiej i w czasie uroczystości poświęcenia grobu Nieznanego Partyzanta w Skojdziszkach.

W Kolonii Wileńskiej, na placu przy pięknym drewnianym kościele rozmawiam z członkiem Klubu, Mieczysławem Gradziwiczem. Żołnierz Pierwszej Brygady legendarnego „Juranda”. W klapie marynarki odznaka AK i medal. Krzaczaste brwi, twarz z głębokimi bruzdami, spracowane ręce rolnika. Liczy lat siedemdziesiąt, przyjechał z Mejszagoły. W brygadzie nosi pseudonim „Brzoza” — a i leż było tych „Brzoz” w różnych brygadach. Mówi cicho, głos mu się łamie. Przecież to dzień pamięci niezatartej najczulszymi latami, niewymazanej terrorem, nie zniszczonej grózbą, nie wyrwanej temu pokoleniu, a zaszczerpanej młodym grobami poległych. Kamienne płyty i krzyże pamięć będą utrwalać.

Krzyż dębowy na wzgórzu w Skojdziszkach koło Rudomina, wzniosły ręce miejscowych Polaków. Czterdziście dziewięć lat temu patrol partyzancki wysłany z Wolkorabiskich w kierunku Wilna ostrzelały w tym miejscu niemieckie samoloty. Gorący, lipcowy dzień, jak ciężko było umierać! Już po bitwie mieszkańcy Skojdzisk znaleźli w życie ciało młodego żołnierza. Wiadomo tylko, że miał na imię Władek, nazwiska nie zostało ustalone. Pochowano go na wzgórzu, gdzie teraz stanął wysoki, dębowy krzyż poświęcony pamięci „Nieznanego Partyzanta”. Naokoło łąki kwitnące białym rumiankiem z akcentem chabrów i błękitnego łubinu. Lekki wiatr przesuwa nad nami obłoki i pachnie świeżością polskiego lasu. Wiatr przynosi stąd dalej w dolinę słowa Roty. Chór polskiego zespołu „Rudomianka” śpiewa: „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród”.

„Wilno przygotowuje się do wizyty Papieża oczekiwanej niecierpliwie przez Polaków. Może ona okazać się kamieniem przeczernym stosunków polsko-litewskich. Albo otworzy drogę do prawdziwego porozumienia albo ją utrudni. Wszystko będzie zależało od litewskich gospodarzy. Niech zwyciężą rozsądni, z którymi można się porozumieć.”

Na ulicy w Wilnie pewnemu adwokatowi wileńskiemu przedstawił mnie mój znajomy. Litwina powitałem w jego języku mówiąc: jak miło słyszeć tę litewską mowę. Mecenas się rozpromienił, ścisnął moją rękę i zyczył najczulszą polszczyzną „szczęśliwej drogi”. Był to człowiek młodszego pokolenia.

„Mimo oporów, niekiedy wrogości, przeważała niechęć i obaw — Litwa jest skazana na zbliżenie i współpracę z sąsiednią Polską, bo tak nakazuje realizm polityczno-gospodarczy.”

J. Zdzisław SZYŁEKO „Dziennik Polski. Tydzień” nr 31 z dn. 31 lipca 1993 r. Londyn

SPORT

CHYBA BEZ MEDALU

powrócą z lekkoatletycznych mistrzostw świata w Stuttgarcie reprezentanci Litwy. Chodzi bowiem o to, że we wtorek wieczorem największa nadzieja kibiców — dyskobole R. Ubartas i V. Kidykas — minęli się z podium. Apetyty były tym większe, że mistrz olimpijski z Barcelony Ubartas awansował do finału z najlepszym wynikiem. Niestety, bezpośrednia batalia o medale była korzystniejsza dla rywali. Triumfował Niemiec L. Riedel — 67,72 m przed D. Szezwenczką (Rosja) — 66,90 i J. Schultem (Niemcy) — 66,12. Ubartas uzyskawszy wynik 65,24 musiał się zadowolić 4 lokata, a V. Kidykas z wynikiem 58,62 w zostat sklasyfikowany na 12 pozycji.

Poza medalistami w dysku we wtorek wykonano też najlepszych w biegach na 400 m i 800 m kobiet i mężczyzn oraz w siedmioboju kobiet. Jedno okrzykiem stadionu najszybciej pokonała Amerykanka J. Miles — 49,82 sek. przed swą rodaczką N. Kaiser — Brown oraz S. Richards z Jamajki. Zwycięskim dubletem Amerykanów zakończył się też bieg na 400 m mężczyzn. Triumfował M. Johnson — 43,65 przed B. Reynoldsem i S. Kiturem z Kenii.

W biegach na 800 m kobiet i mężczyzn po „złoto” sięgnęli reprezentanci Czarnego Łądu. Wśród zawodniczek była to M. Mutola z Mozambiku. Jej czas 1:55,43. Na podium w kolejności stopni znalazły się Rosjanka L. Gurina i Rumunka E. Kovacs. Kenijczyk P. Ruto gromiący rywali w biegu na 800 m w czasie 1:44,71 wywalczył dla swego kraju w Stuttgarcie drugi złoty medal. Medal srebrny wręczono Włochowi G. D'Urso, a medal brązowy przypadł Kenijczykowi B. Konchellahowi.

Końcowe wyniki siedmioboju nie stanowiły zaskoczenia. Kolejny najcenniejszy kruszc do swojej kolekcji dorzuciła znana dobrze wszystkim Amerykanka J. Joyner-Karsee — 6837 pkt. Drugie miejsce zdołała Niemka S. Braun, a trzecie — S. Buraaga z Białorusi. Bardzo dobrze wypadła Polka U. Włodarczyk. Z łączną notą 6394 pkt uplasowała się ona na 5 miejscu, a jest to najwyższa lokata, jaką dotąd wywalczyli w Stuttgarcie lekkoatleci znad Wisły.

Po 4 dniach mistrzostw najokazalsze medalowe lupy zgarbniali Amerykanie, mający na swym koncie — 6 złotych, 3 srebrne i 2 brązowe medale. Dalsze miejsca zajmowały Niem-

cy (2—1—2), Chiny (2—1—1) i Kenia (2—0—2).

Z POCZĄTKU — NA TORZE

Gospodarzem tegorocznymi kolarskich mistrzostw świata jest Norwegia. Zgodnie z tradycją rozpoczęły się one od konkurencji torowych. Tytuł mistrza świata w wysiugu na 1 km ze startu zatrzymanego w Hamar zdobył Francuz F. Rousseau — 1:03,393. Po medal srebrny sięgnął Australijczyk S. Kelly, a „brąz” przypadł Niemcowi J. Gluecklichowi.

Do Norwegii udala się też 16-osobowa reprezentacja Litwy. Gros jej wystartuje na szosie. Na torze powalczą natomiast jedynie brązowa medalistka mistrzostw świata — 91 R. Razmaite. Szkoła, że ostatnio wyraźnie obniżyli loty kolarze-torowcy, którzy tak znakomicie spisywali się jeszcze przed paroma laty.

Z BOISK PIKARSKICH

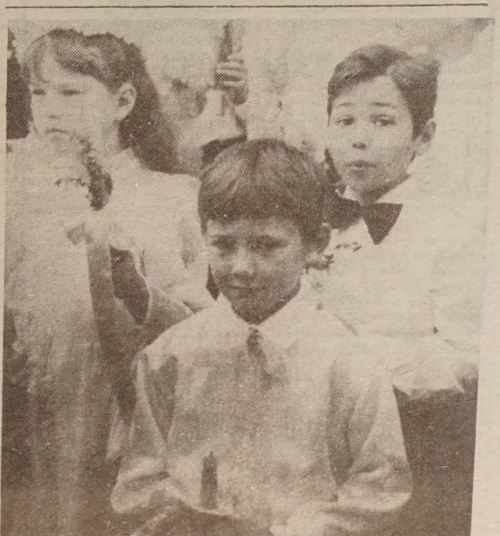
„ Jeszcze bardziej skomplikowali własny udział w finałach przyszłorocznych mistrzostw świata w USA 3-krotni mistrzowie świata Brazyljczycy. W kolejnym meczu eliminacyjnym zmierowali się z Urugwajem — 1:1. Prowadzący w tabeli Boliwia zwyciężyła Ekwador — 1:0. Boliwia notuje 8 pkt z tytułu zwycięstw. Po 4 pkt mają Ekwador, Brazylia i Urugwaj. Z tej grupy awans zdobędą 2 najlepsze drużyny.

W grupie „A” też odbyły się dwa mecze: Paragwaj zwyciężył Peru — 2:1, a Kolumbia z identycznym wynikiem Argentynę. Po 3 meczach na prowadzeniu znajduje się jedenaście Kolumbij notująca 6 pkt z 6 możliwych. O punkt mniej ma Argentyna, a 0 2 — Paragwaj. Z grupy „B” do USA pojedzie jedna drużyna.

„ Surowej lekcji piłkarskom Litwy, debiutantom podobnej imprezy, a tą są mistrzostwa świata, udzielił w Kownie brązowe medalisty ostatnich ME Dunki. Wygrali one spotkanie w eliminacjach — 11:0.

„ FIFA z pomocą komputerów, uwzględniając wyniki międzypaństwowych spotkań piłkarskich reprezentantów poszczególnych krajów w ostatnich 6 latach, ogłosiła listę rankingową. Zgodnie z oczekiwaniami przewodził na niej Niemcy. Poza mistrzami świata w pierwszej dziesiątce znalazły się w kolejności lokat: Włochy, Szwajcaria, Szwecja, Argentyna, Irlandia, Rosja, Brazylia, Norwegia i Dania. Takie europejskie potęgi piłkarskie jak Anglia, Francja i Hiszpania zajmują odpowiednio 11, 12 i 13 pozycje.

Polska w tej klasyfikacji (trudno powiedzieć, na ile wiarygodnej) znalazła się na 20 miejscu.

Czy jest w życiu dziecka uroczystość piękniejsza od tej — I Komunia Święta w Lwaryszkach. Fot. T. Dowal

Telewizja

CZWARTEK, 19 SIERPNIĄ
LTV

7.30 — Wiadomości w jęz. francuskim i niemieckim. 8.30 — Serial „E-Street”. 8.55 — Dla dzieci. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Dla dzieci. 18.50 — Wiadomości (ros.). 19.00 — Wiadomości BBC (napisy litewskie). 19.30 — Film dok. 20.00 — Katolickie studio TV. 20.30 — Tętno biznesu. 21.00 — Panorama. 21.30 — Serial „Miasteczko Twin Peaks” (21). 22.20 — Wycieczka z Meile Lukšiene. 23.35 — Wiadomości wieczorne. 23.50 — Muzyczny program rozrywkowy.

Warszawa

13.00 — Wiadomości. 13.15 — „Rockowa ruletka” — serial kryminalny prod. angielskiej. 14.05 — „Los” — film przyrodniczy. 14.15 — Reportaż. 14.30 — „Hajstra, bocian ciemnego lasu” — film przyrodniczy Joanny Wierzbickiej. 15.00 — „Jeleni” — film przyrodniczy Jana Walencika. 15.10 — „Kraina piasku, wody i wiatru” — film o Słowińskim Parku Narodowym. 15.55 — „Małpy” — serial przyrodniczy prod. australijskiej. 16.15 — Kino wakacyjne „Widget” — serial prod. USA. 17.05 — Dla dzieci. 17.50 — Muzyczna Jedynka. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — Muzy proz gruszą. 19.00 — „Dzika Ameryka” — film przyrodniczy prod. USA. 19.30 — Mistrzostwa świata w la. (półfinały biegu przez płotki). 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 20.55 — „Dwóch na dwóch”. 21.15 — „Rockowa ruletka” — serial kryminalny prod. angielskiej. 22.10 — Wybory 93. 22.15 — Tylko w Jedyne. 23.05 — Ruch i wyobraźnia — Zofia Rudnicka. 23.30 — Co nowego — Marek Grechuta. 23.45 — Wiadomości gospodarcze. 0.05 — Muzyczna Jedynka. 0.10 — Świat nie przedstawiony — „Ikar” — film dok. 0.40 — Gorąca linia. 0.50 — Barwy miłości: „Porno” — film prod. polskiej. 2.10 — To lubię Jan Witold Suliga — dyr. Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie. 2.45 — „Maigret” — serial kryminalny prod. angielskiej.

Ostankino

4.55 — Program dnia. 5.00 — Dziennik. 5.20 — Gimnastyka. 5.30 — Poranek. 7.45 — Firma gwarantuje. 8.00 — Dziennik. 8.20 — Film anim. 8.50 — Serial „Po prostu Maria”. 9.40 — Olesia i spółka. 10.10 — TV przedstawienie „Zimna jesień”. 11.00 — Dziennik. 11.20 — Film

dla dzieci „Skąd płynie woda”. 12.05 — Serial „Ośmiornica-3” (6-7). 14.00 — Dziennik. 14.20 — Program. 14.25 — Rozmaitości. 15.10 — Notes. 15.15 — Film anim. 15.45 — Dżem. 16.15 — „...do lat 16 i więcej”. 17.20 — „Poematy święte”. E. Świątłowa. 17.35 — O pogodzie. 17.40 — Program religijny. 18.00 — Serial „Po prostu Maria”. 18.45 — Spotkania teatralne. 19.40 — Dobranocna. 19.55 — Reklama. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Program. 20.40 — Loteria „Million”. 21.10 — Film fab. „Zbieg”. 23.10 — Dziennik. 23.30 — Program. 23.35 — Lekkoatletyczne mistrzostwa świata. 0.35 — Serial „Ośmiornica-3” (6-7).

PIĄTEK, 20 SIERPNIĄ

LTV

7.30 — Wiadomości w jęz. francuskim i niemieckim. 8.30 — Serial „Przekonywacze”. 9.20 — Dla dzieci. 18.00 — Wiadomości. 18.10 — Dla dzieci. 18.50 — Wiadomości (ros.). 19.00 — Wiadomości BBC (napisy litewskie). 19.30 — Film dok. 20.00 — Serial „E-Street”. 20.25 — Najśmieszniejsi ludzie Ameryki. 21.00 — Panorama. 21.30 — Telegra „Tak. Nie”. 22.30 — Aleja Laisvės. 22.45 — To ci show. 23.15 — Wiadomości wieczorne. 23.30 — Wideofilm.

Warszawa

13.00 — Wiadomości. 13.15 — „On, ona, ono” — film obyczaj. prod. niemieckiej. 15.00 — O bok nas. 16.00 — „Stan ducha”. 16.15 — Kino wakacyjne „Widget” — serial prod. USA. 17.05 — Dla dzieci: 17.50 — Muzyczna Jedynka. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — Gra o klasę. 19.00 — Randka w ciemno — zabawa quizowa. 19.45 — „Zulu Gula na wakacjach” — program satyryczny Tadeusza Rossa. 20.00 — Wieczorynka — „Muminki”. 20.30 — Wiadomości. 20.55 — „Dwóch na dwóch”. 21.15 — „Sword of honour” (1) serial prod. australijskiej. 23.05 — „Raz się tylko żyje” — reportaż Beaty Postnikoff. 23.30 — „Przystanek” — reportaż Jadwigi Wileńskiej. 23.45 — Wiadomości. 24.00 — Muzyczna Jedynka. 0.05 — „Uciekinierzy” (1) — film dok. prod. USA. 0.40 — Gorąca linia. 0.50 — „Mary Higgins Clark Collection”. 2.26 — Program rozrywkowy. 3.00 — „Szpital” (7) — serial obyczajowy prod. holenderskiej.

Ostankino

4.55 — Program dnia. 5.00 — Dziennik. 5.20 — Gimnastyka.

ZSA „Žygūnas” „Gedimino Tours”

Organizujemy 1-dniową podróż samolotem na mecz eliminacyjny piłkarskich mistrzostw świata

Dania — Litwa

25 sierpnia br. w Kopenhadze.

Wyjazd z Wilna i Kowna.

Dla grup liczących 10 i więcej osób stosuje się 10-procentową zniżkę.

CENA — 790 LITÓW.

„GEDIMINO TOURS”, Vilnius, Jugallos 9/1, tel. 22-48-84, 22-47-65, ZSA „Žygūnas”, Vilnius, Soda 13, tel. 28-11-24 i 26-13-94; Kaunas, tel. (8-27) 22-99-23; Kłajpeda, tel. (8-261) 1-62-60; Šlauliai, tel. (8-214) 3-64-91.

(Zam. 2451)

UAB „ŽYGŪNAS”

5.30 — Poranek. 7.45 — Firma gwarantuje. 8.00 — Dziennik. 8.20 — TV film dla dzieci „Przyszedłem”. 9.25 — Jasna droga. 9.55 — Koncert muzyki ludowej. 10.10 — Klub podróżników. 11.00 — Dziennik. 11.20 — Ameryka z M. Taratuta. 11.50 — Film-spektakl „Bajka o utraceniu czasu”. 12.55 — Serial „Drobiazgi życia”. (11-12). 14.00 — Dziennik. 14.20 — Program. 14.25 — Brydż. 14.50 — Biznes. 15.05 — Film anim. 15.35 — 50 x 50. 16.45 — Jak osiągnąć sukces. 17.00 — Dziennik. 17.20 — Program. 17.25 — Technodrom. 17.35 — O pogodzie. 17.40 — Człowiek i prawo. 18.15 — Ameryka z M. Taratuta. 18.45 — Pole cudów. 19.40 — Dobranocna. 19.55 — Reklama. 20.00 — Dziennik. 20.35 — Program. 20.40 — Człowiek tygodnia. 20.55 — Serial kryminalny „Sweeney” (8). 21.55 — Za oknem sierpień-2. 22.45 — Autoshow. 23.25 — Koncert. Podczas przerwy — Dziennik.

DROGO PŁACIMY

za złoto, platynę i ordery Lenina. Zwracać się: Vilnius, tel. 26-37-10. (Zam. 2453)

UDZIAŁAM PORAD

w sprawie kupna i sprzedaży metali kolorowych. Vilnius, tel. 64-12-95, 64-16-37, w godzinach wieczornych — 64-20-12. (Zam. 2393)

UNIWAŻNIA SIĘ

zgubioną okragłą pieczęć nr 541366 fryzjera „Stivlija”. (Zam. 2459)

SPRZEDAJĘ

ultrafioletowe aparaty do sprawdzania waluty. Zwracać się: Vilnius, tel. 41-78-66. (Zam. 2458)

TURISTINĖ FIRMA TRAVEL COMPANY

Szanowni nasi klienci!

Za lity możecie bez uciążliwego czekania na granicy PODROŻOWAC DO WARSZAWY I GDANSKA

Wygodne autokary codziennie do Wszysch usług. Kasa kina „Pergale”, Vilnius, Pamenkalnio 7/8, tel. 22-53-92 (od godz. 11 do 15).

(Zam. 2441)

Państwowa firma „Atjauta”

Zapraszamy do podróży: SAMOŁOTEM —

- 1. DO STAMBUŁU — w każdy poniedziałek;
- 2. DO PEKINU — w każdą sobotę;
- 3. DO TUNISU — na wczasy (październik);

AUTOBUSEM —

- 1. DO PARYZA na 4 dni (w każdym miesiącu),
- 2. DO HOLANDII po zakupy samochodów (w każdym miesiącu).

Zwracać się: Vilnius, Polockio 6, tel. 61-36-12, 22-02-69. (Zam. 2460)

Redakcja „Kuriera Wileńskiego” zatrudnia PRACOWNIKĄ SEKRETARIATU, ze znajomością języka polskiego i litewskiego oraz podstaw komputerowego łamania gazet. Zwracać się do sekretariatu redakcji, tel. 42-79-49.

Stale po dobrym kursie SKUPIJEMY

czeki inwestycyjne. Zwracać się: Vilnius, Šopeno 5/24-1, tel. 63-92-95 od godz. 9 do 17. (Zam. 2454)

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 19 sierpnia zachmurzenie z przejściowymi, krótkotrwałymi opadami, wiatr zachodni, umiarkowany. Temperatura w dzień 16–18 stopni. W ciągu następnych dwóch dni bez opadów. Temperatura w nocy 6–11, w dzień 16–21 stopni.

Ekran

VILNIUS — „Ziū chlopių” (USA, przygodowy) o 11.30, 13.30, 15.10, 17, 18.50, 20.40.
AUSA — „Mister Indie” (komedia, 2 serie) o 10.30, 14.30, 18.30. „Mitosne przygody przybyszów z innych planet” (USA, dla dorosłych) o 13, 17, 21.
PERGALĖ — „Mėgkla robus” (komedia USA) o 14, 16, 18, 22.

Kalendarium

* Czwartek (10 VIII) jest 23 dniem 1993 r. Do końca roku 19 dni.
* Znak Zodiaku — Lew.
* Imieniny: Bolesława, Emilia, Jušana, Ludwika.
* Wschód Słońca — 6.01, zachód — 20.43. Długość dnia — 14 godz. 42 min.

Dyżurni wydania:

- Józef SZOSTAKOWSKI
- Zbigniew MARKOWICZ
- Teresa ZARK
- Teresa STRUMIELO
- Loreta BORKOWSKA

Znad Wilii

Radio 73.34 / 105.1 FM

Dział reklamy poszukuje pracowników. Zainteresowanych zapraszamy do redakcji 24 sierpnia o godz. 17, ul. Išganytojo 2/4.

Dział reklamy:
Wilno, al. Laisvės 60,
tel. 42 94 57, fax 42 94 65

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Sejmiku i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres:
Laisvės pr. 60,
2044, Vilnius
Lietuvos Respublika

Kod 67218
Cena 10 ct
W Polsce — 1000 zł.
Zam. 2683
Nr rejestracji — 322.
Drukuje Państwowe Przedsiębiorstwo „Spauda”

TELEFONY: Redaktor — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, sekretarz odpowiedzialny — 42-79-63, ekonom — 42-78-54, etyki, rodziny i prawa — 42-79-64, prawnik — 42-75-76, szkolnictwa i młodzieży — 42-79-73, 42-69-86, życia politycznego — 42-78-81, życia wsi — 42-79-68, 42-78-90, stołeczny oraz aktualności — 42-79-77, handlu, usług i komunikacji — 42-79-56, literatury i sztuki — 42-79-88, felietonów i sportu — 42-90-63, listów — 42-69-65, komercyjny oraz organizacyjny — 42-72-70, korespondenci: na rejon wileński — 42-78-90, 45-03-95, sołectniczeki — 52-780, święciański — 44-21-46, trocki i szyrwiński — 62-42-67, fotokorespondenci — 42-90-81, tłumacze — 42-90-60, 42-72-71, stylści — 42-72-92, maszynistki — 42-77-72.

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ

Biuro ogłoszeń i reklamy — pr. Laisvės 60, 11 piętro, pokój nr 1114. Telefon — 42-69-63. Czynne od 9.00 do 17.00 w dniach pracy.